

Deel 5

Procedures voor de verzending

HOOFDSTUK 5.1

ALGEMENE VOORSCHRIFTEN

5.1.1 Toepassingsgebied en algemene voorschriften

Dit deel bevat voorschriften voor de verzending van gevaarlijke goederen met betrekking tot de kenmerking, de etikettering en documentatie, en, waar van toepassing, goedkeuring van de verzending en voorafgaande kennisgeving.

5.1.2 Het gebruik van oververpakkingen

- 5.1.2.1 a) Tenzij de kenmerken en etiketten vereist volgens hoofdstuk 5.2, met uitzondering van 5.2.1.3 tot en met 5.2.1.6, 5.2.1.7.2 tot en met 5.2.1.7.8 en 5.2.1.10, representatief voor alle gevaarlijke goederen in een oververpakking zichtbaar zijn, moet de oververpakking :
- i) de aanduiding "OVERVERPAKKING" bevatten. De letters van het woord "OVERVERPAKKING" moeten ten minste 12 mm hoog zijn. De aanduiding moet zijn gesteld in een officiële taal van het land van herkomst en bovendien, indien deze taal niet het Engels, Frans of Duits is, in het Engels, Frans of Duits, tenzij eventuele overeenkomsten die tussen de bij het vervoer betrokken landen gesloten zijn, anders bepalen; en
  - ii) geëtiketteerd en gekenmerkt zijn met het UN-nummer en andere kenmerken zoals voorgeschreven voor colli in hoofdstuk 5.2, met uitzondering van 5.2.1.3 tot en met 5.2.1.6, 5.2.1.7.2 tot en met 5.2.1.7.8 en 5.2.1.10 voor alle afzonderlijke gevaarlijke goederen die in de oververpakking aanwezig zijn. Elk toepasselijk kenmerk of etiket hoeft slechts eenmaal te worden aangebracht.

Oververpakkingen die radioactieve stoffen bevatten, moeten volgens 5.2.2.1.11 worden geëtiketteerd.

- b) Richtinggevende pijlen, afgebeeld in 5.2.1.10, moeten op twee tegenover elkaar gelegen zijden te zien zijn van oververpakkingen met colli die van een kenmerking overeenkomstig 5.2.1.10.1 moeten zijn voorzien, tenzij de kenmerken zichtbaar blijven.

5.1.2.2 Elk collo met gevaarlijke goederen dat zich bevindt in een oververpakking moet voldoen aan alle van toepassing zijnde voorschriften van het ADN. De beoogde functie van elke verpakking mag door de oververpakking niet worden aangetast.

5.1.2.3 Van elk collo waarop de richtinggevende kenmerken voorgeschreven in 5.2.1.10 zijn aangebracht en dat in een oververpakking of een grote verpakking is geplaatst, moet de stand overeenkomen met deze kenmerken.

5.1.2.4 De samenladingsverboden zijn ook op deze oververpakkingen van toepassing.

5.1.3 Ongereinigde, lege verpakkingen (met inbegrip van IBC's en grote verpakkingen), tanks, MEMU's, voertuigen, wagens en containers voor vervoer als los gestort goed

5.1.3.1 Ongereinigde, niet ontgaste en niet gedecontamineerde, lege verpakkingen (met inbegrip van IBC's en grote verpakkingen), tanks (met inbegrip van tankwagens, batterijwagens, (weg), batterijwagens (spoor) afneembare tanks, transporttanks, tankcontainers, MEGC's, MEMU's), voertuigen, wagens en containers voor los gestort vervoer, die gevaarlijke goederen van de verschillende klassen, met uitzondering van klasse 7, hebben bevat, moeten van dezelfde kenmerking en etiketten of grote etiketten zijn voorzien als in gevulde toestand.

Opmerking: Zie hoofdstuk 5.4 voor de documentatie.

5.1.3.2 Containers, tanks, IBC's alsmede overige verpakkingen en oververpakkingen die voor het vervoer van

radioactieve stoffen worden gebruikt, mogen niet voor de opslag of het vervoer van andere goederen worden gebruikt, tenzij zij zijn gedecontamineerd tot onder het niveau van $0,4 \text{ Bq/cm}^2$ voor bèta- en gammastralers, alsmede voor alfastralers van geringe toxiciteit en $0,04 \text{ Bq/cm}^2$ voor alle andere alfastralers.

5.1.4 Gezamenlijke verpakking

Indien twee of meer gevaarlijke goederen gezamenlijk in dezelfde buitenverpakking zijn verpakt, moet het collo van de etiketten en kenmerking zijn voorzien, die voorgeschreven zijn voor elke stof of voorwerp. Indien voor verschillende goederen hetzelfde etiket wordt vereist, moet het slechts eenmaal worden aangebracht.

5.1.5 Algemene voorschriften voor klasse 7

5.1.5.1 Goedkeuring voor de verzending en kennisgeving

5.1.5.1.1 Algemeen

In aanvulling op de goedkeuring van het model van het collo, omschreven in hoofdstuk 6.4 van het ADR, is multilaterale goedkeuring voor verzending eveneens vereist onder bepaalde omstandigheden (5.1.5.1.2 en 5.1.5.1.3). In sommige omstandigheden is het eveneens noodzakelijk de bevoegde autoriteiten in kennis te stellen van een verzending (5.1.5.1.4).

5.1.5.1.2 Goedkeuring voor de verzending

Multilaterale goedkeuring is vereist voor:

- a) de verzending van colli van type B(M) die niet voldoen aan de bepalingen van 6.4.7.5 van het ADR of die speciaal zijn ontworpen voor de mogelijkheid van intermitterende druknivellering;
- b) de verzending van colli van type B(M) met radioactieve stoffen, waarvan de activiteit hoger is dan $3000 A_1$ of $3000 A_2$, al naar gelang, of 1000 TBq indien deze waarde lager is;
- c) de verzending van colli die splijtbare stoffen bevatten, indien de som van de criticaliteitsveiligheidsindices van de colli in een enkel schip, voertuig, wagen of container 50 overschrijdt;
- d) stralingsbeschermingsprogramma's voor het vervoer van zendingen met een speciaal schip in overeenstemming met 7.1.4.14.7.3.7;

Behalve dat kan een bevoegde autoriteit het vervoer naar of over haar grondgebied zonder vergunning toestaan op grond van een bijzondere bepaling in de goedkeuring van het model (zie 5.1.5.2.1).

5.1.5.1.3 Goedkeuring van een verzending op grond van een speciale regeling

Door de bevoegde autoriteit kunnen bepalingen worden goedgekeurd waaronder een zending, die niet voldoet aan alle van toepassing zijnde voorschriften van het ADN, ingevolge een speciale regeling wordt vervoerd (zie 1.7.4).

5.1.5.1.4 Kennisgevingen

Kennisgeving aan de bevoegde autoriteiten is in de volgende gevallen vereist:

- a) Voorafgaand aan de eerste verzending van een collo waarvoor goedkeuring door de bevoegde autoriteit vereist is, moet de afzender ervoor zorgen dat kopieën van elk certificaat, dat betrekking heeft op het model van het collo, ingediend zijn bij de bevoegde autoriteit van het land van oorsprong van de zending en elk land, waardoor of waarbinnen de zending moet worden vervoerd. De afzender hoeft bevestiging van ontvangst door de bevoegde autoriteit niet af te wachten en de bevoegde autoriteit is niet verplicht om een dergelijke bevestiging van ontvangst van het certificaat te verstrekken;
- b) Voor elk van de volgende soorten verzendingen:
  - i) colli van type C die radioactieve stoffen bevatten met een activiteit hoger dan de laagste van de volgende waarden: $3000 A_1$ of $3000 A_2$, al naar gelang, of 1000 TBq ;
  - ii) colli van type B(U) colli die radioactieve stoffen bevatten met een activiteit hoger dan de laagste van de volgende waarden: $3000 A_1$ of $3000 A_2$, al naar gelang, of 1000 TBq ;
  - iii) colli van type B(M);

- iv) verzending op grond van een speciale regeling,
  - moet de afzender de bevoegde autoriteit van het land van oorsprong van de zending en aan de bevoegde autoriteit van elk land waardoor of waarbinnen de zending wordt vervoerd, een kennisgeving zenden. Deze kennisgeving moet in bezit te zijn van elke bevoegde autoriteit voorafgaand aan het begin van de verzending, en bij voorkeur ten minste 7 dagen van tevoren;
- c) De afzender is niet verplicht een afzonderlijke kennisgeving te verzenden indien de vereiste informatie is vermeld in de aanvraag voor goedkeuring van de verzending (zie 6.4.23.2 van het ADR);
- d) De kennisgeving van verzending moet omvatten:
  - i) voldoende informatie om het collo of de colli te kunnen identificeren, in het bijzonder de nummers en de kentekens van de bijbehorende certificaten;
  - ii) informatie over de werkelijke datum van verzending, de verwachte datum van aankomst en de te volgen route;
  - iii) de naam (namen) van de radioactieve stof (fen) of de nuclide(n);
  - iv) beschrijvingen van de fysische en chemische toestand van de radioactieve stoffen, of de vermelding dat het een radioactieve stof in speciale toestand of een gering verspreidbare radioactieve stof betreft; en
  - v) de hoogste activiteit van de radioactieve inhoud tijdens het vervoer, uitgedrukt in becquerel (Bq) met een bijbehorend SI-symbool voor het voorvoegsel (zie 1.2.2.1). Bij splijtbare stoffen mag de massa van de splijtbare stoffen (of indien van toepassing bij mengsels de massa van elk splijtbaar nuclide) in gram (g), of veelvoud daarvan, worden gebruikt in plaats van de activiteit.

5.1.5.2 Certificaten, uitgegeven door de bevoegde autoriteit

5.1.5.2.1 Certificaten, die worden uitgegeven door de bevoegde autoriteit, zijn vereist voor:

- a) modellen van
  - i) radioactieve stoffen in speciale toestand;
  - ii) gering verspreidbare radioactieve stof;
  - iii) splijtbare stoffen vrijgesteld onder 2.2.7.2.3.5 (f);
  - iv) colli die 0,1 kg of meer uraniumhexafluoride bevatten;
  - v) colli die splijtbare stoffen bevatten, behalve de uitzonderingen in 2.2.7.2.3.5 van deze voorschriften of 6.4.11.2 of 6.4.11.3 van het ADR;
  - vi) colli van type B(U) en colli van type B(M);
  - vii) colli van type C;
- b) speciale regelingen;
- c) bepaalde zendingen (zie 5.1.5.1.2);
- d) vaststelling van de basiswaarden voor radionucliden zoals bedoeld in 2.2.7.2.2.1 voor individuele radionucliden die niet zijn opgenomen in tabel 2.2.7.2.2.1 (zie 2.2.7.2.2.2 (a));
- e) alternatieve grenswaarden voor de activiteit voor een vrijgestelde zending van instrumenten of artikelen (zie 2.2.7.2.2.2 (b)).

De certificaten moeten bevestigen dat aan de van toepassing zijnde voorschriften is voldaan; bij de goedkeuringen van het model wordt in het certificaat een identificatiekenmerk aan het model toegekend.

De Certificaten van Goedkeuring van het model van het collo en voor de verzending kunnen worden gecombineerd tot een enkel certificaat.

Certificaten en aanvragen voor dergelijke certificaten moeten voldoen aan de voorschriften in 6.4.23 van het ADR.

5.1.5.2.2 De afzender moet in bezit zijn van een kopie van elk van de van toepassing zijnde certificaten.

5.1.5.2.3 Voor modellen van colli waarvoor een door een bevoegde autoriteit uitgegeven certificaat niet vereist is,

moet de afzender desgevraagd schriftelijke bewijzen aan de desbetreffende bevoegde autoriteit kunnen overleggen dat voldaan is aan alle van toepassing zijnde voorschriften voor het model van het collo.

5.1.5.3 Bepaling van de transportindex (TI) en de criticaliteits-veiligheidsindex (CSI)

5.1.5.3.1 Onder de transportindex (TI) voor een collo, oververpakking of container, of voor onverpakte LSA-I-stoffen of onverpakte SCO-I, wordt verstaan het getal dat overeenkomstig de volgende procedure wordt afgeleid:

- a) Bepaal het hoogste stralingsniveau in eenheden van millisievert per uur (mSv/h) op een afstand van 1 m van de uitwendige oppervlakken van het collo, de oververpakking, de container, of onverpakte LSA-I-stoffen en onverpakte SCO-I. De gemeten waarde moet met 100 worden vermenigvuldigd; het aldus verkregen getal is de transportindex.

Bij uranium- en thoriumertsen en concentraten daarvan kan het hoogste stralingsniveau op elk punt op een afstand van 1 m van het uitwendig oppervlak van de lading is verwijderd, gelijkgesteld worden aan:

- 0,4 mSv/h voor ertsen en fysische concentraten van uranium en thorium;
  - 0,3 mSv/h voor chemische concentraten van thorium;
  - 0,02 mSv/h voor chemische concentraten van uranium, met uitzondering van uraniumhexafluoride.
- b) Voor tanks, containers en voor onverpakte LSA-I-stoffen en onverpakte SCO-I moet de volgens methode a) verkregen waarde met de betreffende factor uit tabel 5.1.5.3.1 worden vermenigvuldigd.
- c) De waarde, verkregen volgens methode a) en b) hierboven, moet op de eerste decimaal naar boven worden afgerond (bijv. 1,13 wordt 1,2), behalve dat een waarde kleiner of gelijk aan 0,05 naar beneden mag worden afgerond op nul.

Tabel 5.1.5.3.1: Vermenigvuldigingsfactoren voor tanks, containers en onverpakte LSA-I-stoffen en onverpakte SCO-I

AFMETING VAN DE LADING ^a	VERMENIGVULDIGINGSFACTOR
afmeting van de lading $\leq 1\text{m}^2$	1
$1\text{ m}^2 < \text{afmeting van de lading} \leq 5\text{ m}^2$	2
$5\text{ m}^2 < \text{afmeting van de lading} \leq 20\text{ m}^2$	3
$20\text{ m}^2 < \text{afmeting van de lading}$	10

^a Gemeten oppervlak van de grootste doorsnede van de lading.

5.1.5.3.2 De transportindex voor alle oververpakkingen, schepen of laadeenheden moet worden bepaald door ofwel de TI's van alle daarin aanwezige colli bij elkaar op te tellen, dan wel door rechtstreekse meting van het stralingsniveau, behalve in het geval van niet-stijve oververpakkingen, in welk geval de transportindex uitsluitend moet worden bepaald door de TI's van alle colli bij elkaar op te tellen.

5.1.5.3.3 Voor iedere oververpakking of container wordt de criticaliteits-veiligheidsindex (CSI) bepaald door de CSI's van alle er zich in bevindende colli bij elkaar op te tellen. Dezelfde methode moet worden gebruikt voor het bepalen van de totale som van de CSI's in een zending of aan boord van een schip of laadeenheid.

5.1.5.3.4 Colli, oververpakkingen en containers moeten in één van de categorieën I-WIT, II-GEEL of III-GEEL worden ingedeeld, overeenkomstig de voorwaarden, aangegeven in tabel 5.1.5.3.4 en de navolgende voorschriften:

- a) Om in het geval van een collo, oververpakking of container de categorie te bepalen, moet rekening worden gehouden met zowel de transportindex als met het stralingsniveau aan het oppervlak. Indien op grond van de transportindex moet worden ingedeeld in één categorie, maar op grond van het stralingsniveau aan het oppervlak in een andere categorie, dan wordt het collo, de oververpakking of de

container ingedeeld in de hoogste van de twee categorieën. In dit verband wordt categorie I-WIT beschouwd als de laagste categorie.

- b) De transportindex moet worden bepaald volgens de in 5.1.5.3.1 en 5.1.5.3.2 aangegeven procedures.
- c) Indien het stralingsniveau aan het oppervlak hoger is dan 2 mSv/h, moet het collo of de oververpakking worden vervoerd onder exclusief gebruik en moet rekening worden gehouden met de bepalingen van 7.1.4.14.7.1.3 en 7.1.4.14.7.3.5 a) indien van toepassing.
- d) Een collo dat op grond van een speciale regeling wordt vervoerd, moet in de categorie III-GEEL worden ingedeeld, behalve in het geval van vervoer volgens 5.1.5.3.5.
- e) Een oververpakking of container, die colli bevat, die op grond van een speciale regeling worden vervoerd, moet in categorie III-GEEL worden ingedeeld, behalve in het geval van vervoer volgens 5.1.5.3.5.

Tabel 5.1.5.3.4: Categorieën van colli, oververpakkingen en containers

VOORWAARDEN		
Transportindex (TI)	Hoogste stralingsniveau op enig punt van het uitwendig oppervlak	Categorie
0 ^a	Niet meer dan 0,005 mSv/h	I-WIT
Meer dan 0 maar niet meer dan 1 ^a	Meer dan 0,005 mSv/h maar niet meer dan 0,5 mSv/h	II-GEEL
Meer dan 1 maar niet meer dan 10	Meer dan 0,5 mSv/h maar niet meer dan 2 mSv/h	III-GEEL
Meer dan 10	Meer dan 2 mSv/h maar niet meer dan 10 mSv/h	III-GEEL ^b

^a Indien de gemeten TI niet groter is dan 0,05, kan deze waarde overeenkomstig 5.1.5.3.1 c) op nul worden afgerond.

^b Moet bovendien onder exclusief gebruik worden vervoerd, behalve in het geval van containers (zie tabel D in 7.1.4.1.7.3.3).

5.1.5.3.5 In alle gevallen van internationaal vervoer van colli waarvoor goedkeuring van het ontwerp of de zending is vereist, waarvoor verschillende typen goedkeuring van toepassing zijn in de verschillende landen die bij de zending betrokken zijn, moet de indeling in categorieën in overeenstemming zijn met het certificaat van het land van oorsprong van het ontwerp.

5.1.5.4 Specifieke bepalingen voor vrijgestelde colli met radioactieve stoffen

5.1.5.4.1 Vrijgestelde colli met radioactieve stoffen moeten aan de buitenzijde van de verpakking leesbaar en op duurzame wijze zijn voorzien van de volgende kenmerking:

- a) het UN-nummer voorafgegaan door de letters "UN";
- b) een identificatie van ofwel de afzender dan wel de geadresseerde, of van beide; en
- c) de toelaatbare bruto massa indien deze 50 kg overschrijdt.

5.1.5.4.2 De voorschriften voor de documentatie van Hoofdstuk 5.4 zijn niet van toepassing op vrijgestelde colli met radioactieve stoffen, behalve dat:

- a) het UN-nummer voorafgegaan door de letters "UN" en de naam en het adres van de afzender en de geadresseerde en, indien van toepassing, het identificatiekenmerk voor elk Certificaat van Goedkeuring van een bevoegde autoriteit (zie 5.4.1.2.5.1 (g)) moeten voorkomen op een vervoersdocument zoals een cognossement, een luchtvrachtbrief of een CMR, CIM of CMNI-vrachtbrief;
- b) indien relevant de vereisten van 5.4.1.2.5.1 (g), 5.4.1.2.5.3 en 5.4.1.2.5.4 van toepassing zijn;
- c) de vereisten van 5.4.2 en 5.4.4 van toepassing zijn.

5.1.5.4.3 Indien relevant zijn de vereisten van 5.2.1.7.8 en 5.2.2.1.11.5 van toepassing.

5.1.5.5 **Samenvatting van voorschriften inzake goedkeuring en voorafgaande kennisgeving**

Opmerking 1: De afzender moet vóór de eerste verzending van een collo, waarvoor goedkeuring van het model door de bevoegde autoriteit vereist is, controleren of een afschrift van het certificaat van goedkeuring voor dat model is toegezonden aan de bevoegde autoriteit van alle bij het vervoer betrokken landen [zie 5.1.5.1.4 a)].

Opmerking 2: Kennisgeving is vereist indien de inhoud de $3 \times 10^3 A_1$, of $3 \times 10^3 A_2$, of 1000 TBq overschrijdt [zie 5.1.5.1.4 b)].

Opmerking 3: Multilaterale goedkeuring voor de verzending is vereist indien de inhoud $3 \times 10^3 A_1$, of $3 \times 10^3 A_2$, of 1000 TBq overschrijdt, of indien gecontroleerde intermitterende druknivellering is toegestaan (zie 5.1.5.1)

Opmerking 4: Zie de voorschriften inzake goedkeuring en voorafgaande kennisgeving voor het collo gebruikt om deze stof te vervoeren.

Onderwerp	UN-nummer	Goedkeuring vereist door de bevoegde autoriteit van		Kennisgeving door de afzender aan de bevoegde autoriteiten van het land van herkomst en van de bij het vervoer betrokken landen ^{a)} , voorafgaand aan elk vervoer	Verwijzing
		het land van herkomst	de bij het vervoer betrokken landen ^{a)}		
Berekening van niet genoemde A ₁ - en A ₂ -waarden	-	Ja	Ja	Nee	2.2.7.2.2.2. a), 5.1.5.2.1 d)
Alternatieve grenswaarden van de activiteit voor een vrijgestelde zending van instrumenten of voorwerpen	-	Ja	Ja	Neen	5.1.5.2.1e), 6.4.22.7 (ADR)
Splijtbare stoffen die zijn vrijgesteld onder de voorwaarden van 2.2.7.2.3.5 f)	-	Ja	Ja	Neen	5.1.5.2.1a) iii), 6.4.22.6 (ADR)
Vrijgestelde colli • model van het collo • verzending	2908, 2909, 2910, 2911	Nee Nee	Nee Nee	Nee Nee	---
LSA-stoffen ^{b)} en SCO ^{b)} / Industriële colli typen 1, 2 of 3, niet-splijtbaar en splijtbaar, vrijgesteld • model van het collo • verzending	2912, 2913, 3321, 3322	Nee Nee	Nee Nee	Nee Nee	---
Colli van type A ^{b)} , niet-splijtbaar en splijtbaar, vrijgesteld • model van het collo • verzending	2915, 3332	Nee Nee	Nee Nee	Nee Nee	--
Colli van type B(U) ^{b)} , niet-splijtbaar en splijtbaar, vrijgesteld • model van het collo • verzending	2916	Ja Nee	Nee Nee	Zie Opmerking 1 Zie Opmerking 2	5.1.5.1.4 b), 5.1.5.2.1 a), 6.4.22.2 (ADR)
Colli van type B(M) ^{b)} , niet-splijtbaar en splijtbaar, vrijgesteld • model van het collo • verzending	2917	Ja Zie Opmerking 3	Ja Zie Opmerking 3	Neen Ja	5.1.5.1.4 b), 5.1.5.2.1 a), 5.1.5.1.2, 6.4.22.3 (ADR)
Colli van type C ^{b)} , niet-splijtbaar en splijtbaar, vrijgesteld • model van het collo • verzending	3323	Ja Neen	Nee Nee	Zie Opmerking 1 Zie Opmerking 2	5.1.5.1.4 b), 5.1.5.2.1 a), 6.4.22.2 (ADR)

Colli met splijtbare stoffen • model van het collo • verzending: • Som van de criticaliteits- veiligheidsindices niet meer dan 50 • Som van de criticaliteits- veiligheidsindices groter dan 50	2977, 3324, 3325, 3326,	Ja ^{c)}	Ja ^{c)}	Nee	5.1.5.2.1a), 5.1.5.1.2, 6.4.22.4 (ADR)
	3327, 3328,	Nee ^{d)}	Nee ^{d)}	Zie Opmerking 2	
	3329, 3330, 3331, 3333	Ja	Ja	Zie Opmerking 2	

Onderwerp	UN-nummer	Goedkeuring vereist door de bevoegde autoriteit van		Kennisgeving door de afzender aan de bevoegde autoriteiten van het land van herkomst en van de bij het vervoer betrokken landen ^{a)} , voorafgaand aan elk vervoer	Verwijzing
		het land van herkomst	de bij het vervoer betrokken landen ^{a)}		
Radioactieve stoffen in speciale toestand • model • verzending	- Zie Opmerking 4	Ja Zie Opmerking 4	Nee Zie Opmerking 4	Nee Zie Opmerking 4	1.6.6.4 (ADR), 5.1.5.2.1a), 6.4.22.5 (ADR)
Radioactieve stof met geringe verspreidbaarheid • model • verzending	- Zie Opmerking 4	Ja Zie Opmerking 4	Nee Zie Opmerking 4	Nee Zie Opmerking 4	5.1.5.2.1 a), 6.4.22.5 (ADR)
Colli die 0,1 kg of meer uraniumhexafluoride bevatten • model • verzending	- Zie Opmerking 4	Ja Zie Opmerking 4	Nee Zie Opmerking 4	Nee Zie Opmerking 4	5.1.5.2.1 a), 6.4.22.1 (ADR)
Speciale regeling • verzending	2919, 3331	Ja	Ja	Ja	1.7.4.2, 5.1.5.2.1 b), 5.1.5.1.4 b)
Goedgekeurde modellen van colli, onderworpen aan overgangsvoorschriften	-	Zie 1.6.6	Zie 1.6.6	Zie Opmerking 1	1.6.6.2 (ADR), 5.1.5.1.4 b), 5.1.5.2.1 a), 5.1.5.1.2 6.4.22.9

^{a)} Landen waarvandaan, waardoor of waarheen de zending wordt vervoerd.

^{b)} Indien de radioactieve inhoud bestaat uit splijtbare stoffen, die niet zijn vrijgesteld van de voorschriften voor colli met splijtbare stoffen, dan zijn de voorschriften betreffende colli met splijtbare stoffen van toepassing (zie 6.4.11 van het ADR).

^{c)} Voor modellen van colli voor splijtbare stoffen kan ook een goedkeuring volgens een van de andere punten van de tabel noodzakelijk zijn.

^{d)} Voor de verzending kan ook een goedkeuring volgens een van de andere punten van de tabel noodzakelijk zijn.

HOOFDSTUK 5.2

KENMERKING EN ETIKETTERING

5.2.1 Kenmerking van colli

Opmerking 1: Voor kenmerken die betrekking hebben op de constructie, de beproeving en de toelating van verpakkingen, grote verpakkingen, drukhouders en IBC's, zie deel 6 van het ADR.

Opmerking 2: Overeenkomstig het GHS mag een niet door het ADN vereist GHS-pictogram alleen als onderdeel van een volledig GHS-etiket en niet afzonderlijk bij het vervoer worden gebruikt (zie GHS 1.4.10.4.4).

5.2.1.1 Tenzij in het ADN anders is bepaald, moet het UN-nummer dat met de ingesloten gevaarlijke goederen overeenkomt, voorafgegaan door de letters "UN" duidelijk en duurzaam op elk collo zijn aangegeven. Het UN-nummer en de letters "UN" moeten ten minste 12 mm hoog zijn, behalve voor colli met een inhoud van 30 liter of minder of met een grootste netto massa van 30 kg en voor flessen met een waterinhoud van 60 liter of minder, indien zij ten minste 6 mm hoog zijn, en behalve voor colli van 5 liter of 5 kg of minder, indien zij een geschikte grootte hebben. In geval van onverpakte voorwerpen moet het kenmerk zijn weergegeven op het voorwerp, op zijn draagconstructie of op zijn behandelings-, opslag- of lanceerinrichting.

5.2.1.2 Alle kenmerken, vereist volgens dit hoofdstuk:

- moeten goed zichtbaar en leesbaar zijn;
- moeten blootstelling aan weer en wind kunnen doorstaan zonder een wezenlijke vermindering van doeltreffendheid.

5.2.1.3 Bergingsverpakkingen, met inbegrip van grote bergingsverpakkingen, en bergingsdrukhouders moeten bovendien zijn gemerkt met het woord

"BERGING". De letters van de aanduiding "BERGING" moeten ten minste 12 mm hoog zijn.

5.2.1.4 IBC's met een inhoud van meer dan 450 liter en grote verpakkingen moeten op twee tegenovergestelde zijden zijn gemerkt.

5.2.1.5 Aanvullende voorschriften voor goederen van klasse 1

Het opschrift moet duidelijk leesbaar en onuitwisbaar zijn gesteld in een of meer talen, waarvan een het Frans, Duits of Engels is, tenzij eventuele overeenkomsten tussen de bij het vervoer betrokken landen anders bepalen.

5.2.1.6 Aanvullende voorschriften voor goederen van klasse 2

Hervulbare houders moeten duidelijk leesbaar en duurzaam de volgende opschriften dragen:

- het UN-nummer en de juiste vervoersnaam van het gas of het gasmengsel, zoals aangegeven in 3.1.2.

Bij gassen, die onder een n.e.g.-positie zijn ingedeeld, moet in aanvulling op het UN-nummer slechts de technische benaming¹ van het gas zijn aangegeven.

Bij mengsels behoeven niet meer dan twee componenten die het meest bepalend zijn voor de gevaren, te zijn aangegeven;

- voor samengeperste gassen, die op massa worden gevuld en voor vloeibaar gemaakte gassen, hetzij de maximale vulmassa en de eigen massa van de houder met uitrustingsdelen, zoals aangebracht ten tijde van het vullen, hetzij de bruto massa;

- de datum (jaar) van het volgende periodieke onderzoek.

Deze gegevens mogen ofwel worden ingeslagen of aangegeven op een duurzaam informatieplaatje of etiket, dat aan de houder is bevestigd, ofwel worden aangegeven door een hechtend en duidelijk zichtbaar opschrift, zoals dat bijvoorbeeld door middel van druk of een gelijkwaardig proces kan zijn aangebracht.

Opmerking 1: Zie ook 6.2.2.7 van het ADR.

Opmerking 2: Voor niet hervulbare houders, zie 6.2.2.8 van het ADR.

¹ In plaats van de technische benaming is het gebruik van één van de volgende benamingen toegestaan:

- Voor UN 1078 koelgas, n.e.g.: mengsel F 1, mengsel F 2, mengsel F 3;
- Voor UN 1060 mengsel van methylacetyleen en propadieen, gestabiliseerd: mengsel P 1, mengsel P 2;
- Voor UN 1965 mengsel van koolwaterstofgassen, vloeibaar gemaakt, n.e.g.: mengsel A of butaan, mengsel A 01 of butaan, mengsel A 02 of butaan, mengsel A 0 of butaan, mengsel A 1, mengsel B 1, mengsel B 2, mengsel B, mengsel C of propaan;
- Voor UN 1010 butadienen, gestabiliseerd: 1,2-butadieen, gestabiliseerd, 1,3-butadieen, gestabiliseerd.

5.2.1.7 Bijzondere voorschriften voor het kenmerken van radioactieve stoffen

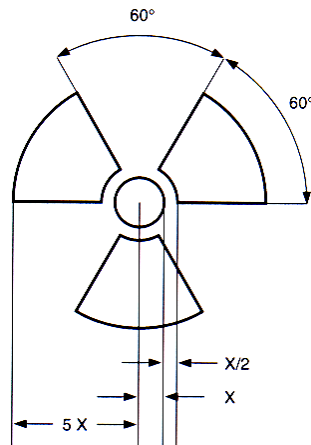
- 5.2.1.7.1 Elk collo moet leesbaar en duurzaam gemerkt zijn op de buitenkant van de verpakking met een identificatie van de afzender of de geadresseerde, of beiden. Elke oververpakking moet leesbaar en duurzaam gemerkt zijn op de buitenkant van de oververpakking, met een identificatie van de afzender of de geadresseerde, of beiden, tenzij deze kenmerken van alle colli aan de binnenkant van de oververpakking duidelijk zichtbaar zijn.
- 5.2.1.7.2 Bij elk collo anders dan de hiervan vrijgestelde colli moet het UN-nummer voorafgegaan door de letters "UN", en de juiste vervoersnaam leesbaar en duurzaam op de buitenkant van de verpakking aangebracht zijn. De kenmerking van vrijgestelde colli moet overeenkomen met de voorschriften van 5.1.5.4.1.
- 5.2.1.7.3 Bij elke collo met een bruto massa van meer dan 50 kg moet de maximaal toegestane bruto massa leesbaar en duurzaam op de buitenkant van de verpakking aangebracht zijn.
- 5.2.1.7.4 Elk collo dat voldoet aan:
- a) een model van een collo van type IP-1, een collo van type IP-2 of een collo van type IP-3, moet op de buitenkant van de verpakking voorzien zijn van een leesbare en duurzame aanduiding "TYPE IP-1", "TYPE IP-2" of "TYPE IP-3", al naar gelang;
  - b) een model van collo van type A, moet voorzien zijn van een leesbare en duurzame aanduiding "TYPE A" op de buitenkant van de verpakking;
  - c) een model van een collo van type IP-2, een collo van type IP-3 of een collo van type A, moet op de buitenkant van de verpakking voorzien zijn van het onderscheidingsteken dat wordt gebruikt op voertuigen in het internationale wegverkeer² van het land van herkomst van het model en ofwel de naam van de fabrikant dan wel een andere identificatie van de verpakking, gespecificeerd door de bevoegde autoriteit van het land van herkomst van het model.
- 5.2.1.7.5 Elk collo dat voldoet aan een model dat is goedgekeurd onder een of meer van de paragrafen 5.1.5.2.1 van deze Voorschriften, 1.6.6.2.1, 6.4.22.1 tot en met 6.4.22.4 en 6.4.23.4 tot en met 6.4.23.7 van het ADR, moet leesbaar en duurzaam op de buitenkant van de verpakking voorzien zijn van de volgende informatie:
- a) het kenmerk dat door de bevoegde autoriteit aan het model is toegekend;
  - b) een serienummer ter identificatie van elke verpakking die met het model overeenkomt;
  - c) "Type B(U)", "Type B(M)" of "Type C", in het geval van een collo van het model Type B(U), Type B(M) of Type C.

---

² Onderscheidingsteken van de staat van inschrijving gebruikt op motorvoertuigen en aanhangwagens in het internationale wegverkeer, bv. overeenkomstig het Verdrag van Genève inzake het wegverkeer (1949) of voorgeschreven in het Verdrag van Wenen inzake het wegverkeer (1968).

- 5.2.1.7.6 Elk collo overeenkomstig het model van het collo van type B(U), type B(M) of type C , moet op het buitenoppervlak van de buitenste vuur- en waterbestendige omhulling zijn voorzien van het hieronder afgebeelde klaverbladsymbool, op duidelijke wijze aangebracht, door inpersen of inslaan of op een andere vuur- en waterbestendige wijze.

Klaverbladsymbool. De verhoudingen zijn gebaseerd op een centrale cirkel met een straal X . De minimaal toegestane afmeting van X bedraagt 4 mm.

- 5.2.1.7.7 Indien stoffen van LSA-I of voorwerpen van SCO-I zich bevinden in een houder of in verpakkingmateriaal en wordt vervoerd onder exclusief gebruik zoals is toegestaan onder 4.1.9.2.4 van het ADR, mag het buitenoppervlak van deze houder of verpakkingmateriaal voorzien zijn van het opschrift "RADIOACTIVE LSA-I" of "RADIOACTIVE SCO-I", al naar gelang.
- 5.2.1.7.8 In alle gevallen van internationaal vervoer van colli waarvoor de goedkeuring van de bevoegde autoriteit voor het ontwerp of de zending is vereist, waarvoor verschillende typen goedkeuring van toepassing zijn in de verschillende landen die bij de zending zijn betrokken, moet de kenmerking in overeenstemming zijn met het certificaat van het land van oorsprong van het ontwerp.
- 5.2.1.8 Bijzondere bepalingen voor de kenmerking van milieugevaarlijke stoffen**
- 5.2.1.8.1 Colli die milieugevaarlijke stoffen bevatten die voldoen aan de criteria van 2.2.9.1.10, moeten op duurzame wijze van de kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen, afgebeeld in 5.2.1.8.3 zijn voorzien met uitzondering van enkelvoudige verpakkingen en samengestelde verpakkingen, indien dergelijke enkelvoudige verpakkingen of binnenverpakkingen van zulke samengestelde verpakkingen bevatten:
- een inhoud van ten hoogste 5 l voor vloeistoffen, of
  - een inhoud van ten hoogste 5 kg voor vaste stoffen.
- 5.2.1.8.2 De kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen moet naast de kenmerken voorgeschreven in 5.2.1.1 zijn aangebracht. Aan de voorschriften van 5.2.1.2 en 5.2.1.4 moet zijn voldaan.
- 5.2.1.8.3 De kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen moet overeenkomen met figuur 5.2.1.8.3.

Figuur 5.2.1.8.3

Kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen

De kenmerking heeft de vorm van een vierkant dat op een van zijn hoekpunten staat (ruitvormig). Het symbool (vis en boom) moet zwart zijn op een witte of geschikte contrasterende achtergrond. De minimale afmetingen moeten 100 mm x 100 mm bedragen en de minimumdikte van de lijn die de ruit vormt moet 2 mm zijn. Indien de grootte van het collo dit vereist mogen de afmetingen/lijndikte worden verkleind, onder voorwaarde dat de kenmerking duidelijk zichtbaar blijft. Waar geen afmetingen zijn aangegeven, moeten alle kenmerken bij benadering in verhouding zijn tot de getoonde kenmerken.

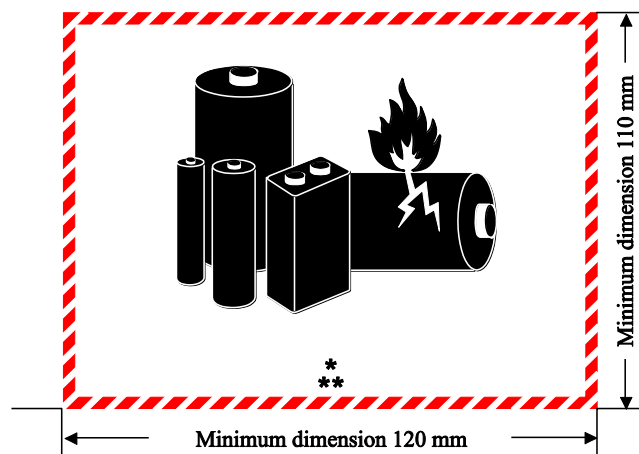
Opmerking: De etiketteringsvoorschriften van 5.2.2 zijn van toepassing naast alle voorschriften inzake het aanbrengen van de kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen op colli.

5.2.1.9 Kenmerking van lithiumbatterijen

5.2.1.9.1 Colli die litiumcellen of -batterijen bevatten die overeenkomstig bijzondere bepaling 188 zijn gereedgemaakt, moeten volgens figuur 5.2.1.9.2. worden gekenmerkt.

5.2.1.9.2 Het kenmerk moet het UN-nummer weergeven voorafgegaan door de letters "UN", d.w.z. 'UN 3090' voor lithiummetaalcellen of -batterijen of 'UN 3480' voor lithiumionencellen of -batterijen. Indien de lithiumcellen of -batterijen zijn opgenomen in of verpakt met apparatuur, moet het UN-nummer voorafgegaan door de letters "UN" worden weergegeven, d.w.z. 'UN 3091' of 'UN 3481', naar gelang van toepassing. Indien een collo lithiumcellen of -batterijen bevat die onder verschillende UN-nummers zijn ingedeeld, moeten alle van toepassing zijnde UN-nummers worden weergegeven in een of meer kenmerken.

Figuur 5.2.1.9.2

Kenmerking van lithiumbatterijen

* Ruime voor UN-nummer(s)

** Ruimte voor telefoonnummer voor aanvullende gegevens

Het kenmerk heeft de vorm van een rechthoek met gearceerde begrenzing. De afmetingen zijn ten minste 120 mm breed x 110 mm hoog. De minimale breedte van de arcering bedraagt 5 mm. Het symbool (verzameling batterijen, waarvan er een beschadigd is en in brand staat, boven het UN-nummer voor lithiumionen- of lithiummetaalbatterijen of -cellen) is zwart op een witte of geschikte contrasterende achtergrond. De arcering is rood. De afmetingen/lijdikte mogen/mag worden teruggebracht tot niet minder dan 105 mm breed x 74 mm hoog, indien de grootte van het collo dit vereist. Waar geen afmetingen zijn aangegeven, moeten alle kenmerken bij benadering in verhouding zijn tot de getoonde kenmerken.

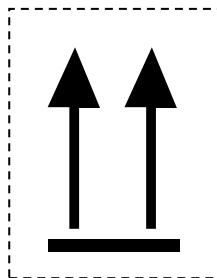
5.2.1.10 Richtinggevende pijlen

5.2.1.10.1 Voor zover in 5.2.1.10.2 niet anders is voorgeschreven, moeten

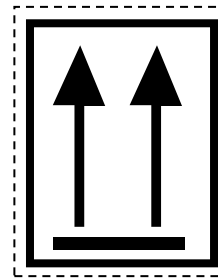
- samengestelde verpakkingen met binnenverpakkingen die vloeistoffen bevatten,
- enkelvoudige verpakkingen die voorzien zijn van ontluichtingsinrichtingen,
- cryo-houders voor het vervoer van sterk gekoelde vloeibaar gemaakte gassen, en
- machines of apparaten die vloeibare gevaarlijke goederen bevatten, wanneer ervoor gezorgd moet worden dat de vloeibare gevaarlijke goederen in de beoogde richting gepositioneerd blijven (zie bijzondere bepaling 301 van hoofdstuk 3.3),

duidelijk met richtinggevende pijlen voor het collo gekenmerkt zijn, die gelijk zijn aan de hieronder volgende afbeelding of die voldoen aan de specificaties in ISO-norm 780: 1997. De richtinggevende pijlen moeten op twee tegenover elkaar gelegen, verticale zijden van het collo zijn aangebracht, waarbij de pijlen correct in de richting naar boven wijzen. Ze moeten rechthoekig zijn en zo groot dat ze in overeenstemming met de grootte van het collo goed zichtbaar zijn. De afbeelding van een rechthoekige begrenzing rondom de pijlen is facultatief.

Figuur 5.2.1.10.1.1

Figuur 5.2.1.10.1.2

Twee zwarte of rode pijlen
op witte of geschikte, contrasterende achtergrond.
De rechthoekige begrenzing is facultatief.
Alle kenmerken moeten bij benadering in verhouding zijn tot de getoonde kenmerken.

5.2.1.10.2 Richtinggevende pijlen zijn niet voorgeschreven voor:

- a) buitenverpakkingen met drukhouders, uitgezonderd cryo-houders;
- b) buitenverpakkingen met gevaarlijke goederen in binnenverpakkingen die elk niet meer dan 120 ml bevatten, met een voldoende hoeveelheid absorberend materiaal tussen de binnen- en buitenverpakking voor de opname van de totale vloeibare inhoud;
- c) buitenverpakkingen met infectueuze stoffen van klasse 6.2 in primaire houders die elk niet meer dan 50 ml bevatten;
- d) colli van het type IP-2, IP-3, A, B(U), B(M) of C met radioactieve stoffen van klasse 7;
- e) buitenverpakkingen met voorwerpen die in alle standen dicht zijn (bijv. alcohol of kwik in thermometers, spuitbussen, enz.); of

- f) buitenverpakkingen met gevaarlijke goederen in hermetisch afgedichte binnenverpakkingen die elk niet meer dan 500 ml bevatten.

5.2.1.10.3 Op een collo dat in overeenstemming met deze subsectie gekenmerkt is, mogen geen pijlen voor andere doeleinden dan de aanduiding van de juiste stand van het collo zijn aangebracht.

5.2.2 De etikettering van colli

5.2.2.1 Etikettersvoorschriften

5.2.2.1.1 Voor elk voorwerp of elke stof, opgenomen in tabel A van hoofdstuk 3.2, moeten de in kolom (5) getoonde etiketten zijn aangebracht, tenzij door een bijzondere bepaling in kolom (6) anders wordt bepaald.

5.2.2.1.2 In plaats van etiketten mogen onuitwisbare merktekens worden gebruikt, die nauwkeurig met de voorgeschreven modellen overeenkomen.

5.2.2.1.3 -

5.2.2.1.5 (*Gereserveerd*)

5.2.2.1.6 Afgezien van de voorschriften in 5.2.2.1.2 moeten alle etiketten:

- a) zijn aangebracht op hetzelfde oppervlak van het collo, indien de afmetingen van het collo dit mogelijk maken; voor colli van klasse 1 en 7 dient dit dichtbij de kenmerking te zijn, die de juiste vervoersnaam aangeeft;
- b) zo op het collo zijn aangebracht, dat deze niet worden bedekt of afgeschermd door om het even welk deel van of hulpstuk behorende bij de verpakking of enig ander etiket of kenmerk; en
- c) naast elkaar zijn aangebracht, indien meer dan één etiket wordt vereist.

Indien een collo zo'n grillige vorm of kleine omvang heeft dat een etiket niet op bevredigende wijze kan worden aangebracht, mag het etiket door middel van een koord of een ander geschikt middel aan het collo worden bevestigd.

5.2.2.1.7 IBC's met een inhoud van meer dan 450 liter en grote verpakkingen moeten op twee tegenovergestelde zijden van etiketten zijn voorzien.

5.2.2.1.8 (*Gereserveerd*)

5.2.2.1.9 *Bijzondere bepalingen voor de etikettering van zelfontledende stoffen en organische peroxiden*

- a) Het etiket volgens model nr. 4.1 houdt ook in dat het product brandbaar kan zijn en dat derhalve geen etiket volgens model nr. 3 wordt vereist. Bovendien moet voor zelfontledende stoffen van type B een etiket volgens model nr. 1 zijn aangebracht, tenzij de bevoegde autoriteit heeft toegestaan dat dit etiket voor een bijzondere verpakking achterwege kan blijven, omdat beproevingsgegevens hebben uitgewezen dat de zelfontledende stof in een dergelijke verpakking geen explosief gedrag vertoont.
- b) Het etiket volgens model nr. 5.2 houdt ook in dat het product brandbaar kan zijn en dat derhalve geen etiket volgens model nr. 3 wordt vereist. Bovendien moeten de volgende etiketten zijn aangebracht:
  - i) een etiket volgens model nr. 1 voor organische peroxiden van type B, tenzij de bevoegde autoriteit heeft toegestaan dat dit etiket voor een bijzondere verpakking achterwege kan blijven, omdat beproevingsgegevens hebben uitgewezen dat het organische peroxide in een dergelijke verpakking geen explosief gedrag vertoont.
  - ii) een etiket volgens model nr. 8 indien de stof beantwoordt aan de criteria van verpakkingsgroep I of II van klasse 8.

Voor met name genoemde zelfontledende stoffen en organische peroxiden worden de aan te brengen etiketten aangegeven in de lijsten, die zich bevinden onder respectievelijk subsectie 2.2.41.4 en 2.2.52.4.

5.2.2.1.10 *Bijzondere bepalingen voor de etikettering van colli met infectueuze stoffen.*

Naast het etiket volgens model nr. 6.2, moeten colli met infectueuze stoffen zijn voorzien van alle andere etiketten, die als gevolg van de aard van de inhoud zijn vereist.

5.2.2.1.11 *Bijzondere bepalingen voor de etikettering van radioactieve stoffen*

5.2.2.1.11.1 Behalve indien grote etiketten conform 5.3.1.1.3 worden gebruikt, moeten op elk(e) collo, oververpakking en container die radioactieve stoffen bevat, etiketten zijn aangebracht volgens de van toepassing zijnde modellen nrs. 7A, 7B, en 7C, in overeenstemming met de desbetreffende categorie (zie 5.1.5.3.4) van het collo, de oververpakking of de container. Etiketten moeten aangebracht zijn op twee tegenover elkaar liggende zijden op de buitenkant van het collo of de oververpakking of op de buitenkant van alle vier de zijden van de container of tank. Daarnaast moet elk(e) collo, oververpakking en container die spleetbare

stoffen bevat, anders dan splijtbare stoffen die zijn vrijgesteld onder de voorwaarden van 2.2.7.2.3.5 van het ADR, voorzien zijn van etiketten volgens model nr. 7E; dergelijke etiketten, moeten indien van toepassing, naast de etiketten volgens de van toepassing zijnde modellen nrs. 7A, 7B of 7C zijn aangebracht. Etiketten mogen de kenmerken die gespecificeerd zijn in 5.2.1, niet aan het oog onttrekken. Alle etiketten die geen betrekking hebben op de inhoud, moeten zijn verwijderd of afgedekt.

5.2.2.1.11.2 Elk etiket moet volgens het van toepassing zijnde model nr. 7A, 7B of 7C zijn aangevuld met de volgende informatie:

a) *Inhoud:*

- i) Behalve bij LSA-I stoffen, de naam (namen) van de radionuclide(n) zoals aangegeven in de tabel onder 2.2.7.2.2.1, met gebruikmaking van de daar vermelde symbolen. Bij mengsels van radionucliden moeten de nucliden zijn aangegeven, waarvoor de meest restrictieve waarde geldt, voor zover de beschikbare ruimte op de regel daartoe plaats biedt. De LSA- of SCO-groep moet zijn vermeld achter de naam (namen) van de radionuclide(n). De aanduidingen "LSA-II", "LSA-III", "SCO-I" en "SCO-II" moeten hiervoor worden gebruikt.
- ii) Voor LSA-I stoffen volstaat de aanduiding "LSA-I"; de benaming van de radionuclide is niet nodig.
- b) *Activiteit:* de maximale activiteit van de radioactieve inhoud tijdens het vervoer, uitgedrukt in becquerel (Bq) met een bijbehorend SI-symbool voor het voorvoegsel (zie 1.2.2.1). Bij splijtbare stoffen mag de totale massa van de splijtbare nucliden in eenheden van gram (g), of veelvoud daarvan, worden gebruikt in plaats van de activiteit.
- c) Bij oververpakkingen en containers moet de rubrieken "inhoud" en "activiteit" op het etiket de informatie geven die wordt voorgeschreven onder a) resp. b) hierboven, opgeteld voor de totale inhoud van de oververpakking of container, behalve dat op etiketten voor oververpakkingen of containers die gemengde ladingen colli met verschillende radionucliden bevatten, bij deze rubrieken mag worden ingevuld: "Zie vervoersdocumenten".
- d) *Transportindex:* Het getal bepaald overeenkomstig 5.1.5.3.1 en 5.1.5.3.2. (Er hoeft geen transportindex te worden ingevuld voor categorie I-WIT.)

5.2.2.1.11.3 Op elk etiket volgens model nr. 7E moet de criticaliteits-veiligheidsindex (CSI) zijn ingevuld zoals deze vermeld is op het Certificaat van Goedkeuring dat van toepassing is in de landen waardoor of waarheen de zending wordt vervoerd en afgegeven door de bevoegde autoriteit dan wel zoals aangegeven in 6.4.11.2 of 6.4.11.3 van het ADR.

5.2.2.1.11.4 Voor oververpakkingen en containers moet het etiket volgens model nr. 7E de som vermelden van de criticaliteits-veiligheidsindexen van alle colli die de oververpakking of container bevat.

5.2.2.1.11.5 In alle gevallen van internationaal vervoer van colli waarvoor goedkeuring door de bevoegde autoriteit van het ontwerp of de zending is vereist, waarvoor verschillende typen goedkeuring van toepassing zijn in de verschillende landen die bij de zending betrokken zijn, moet de etikettering in overeenstemming zijn met het certificaat van het land van oorsprong van het ontwerp.

5.2.2.1.12 *Bijzondere bepalingen voor de etikettering van voorwerpen die gevaarlijke stoffen bevatten en onder de UN-nummers 3537, 3538, 3539, 3540, 3541, 3542, 3543, 3544, 3545, 3546, 3547 en 3548 worden vervoerd*

5.2.2.1.12.1 Colli die voorwerpen bevatten of voorwerpen die onverpakt worden vervoerd, moeten etiketten dragen overeenkomstig 5.2.2.1 die wijzen op de gevaren als bedoeld in 2.1.5. In geval van voorwerpen die daarnaast lithiumbatterijen bevatten, is kenmerking voor lithiumbatterijen of een etiket conform model Nr. 9A niet vereist.

5.2.2.1.12.2 Wanneer ervoor gezorgd moet worden dat voorwerpen die vloeibare gevaarlijke goederen bevatten, in de beoogde richting gepositioneerd blijven, moeten richtinggevende pijlen worden aangebracht die voldoen aan de specificaties in 5.2.1.10.1. De richtinggevende pijlen moeten zichtbaar zijn op twee tegenover elkaar gelegen, verticale zijden van het collo, waarbij de pijlen correct in de richting naar boven wijzen.

5.2.2 Voorschriften voor etiketten

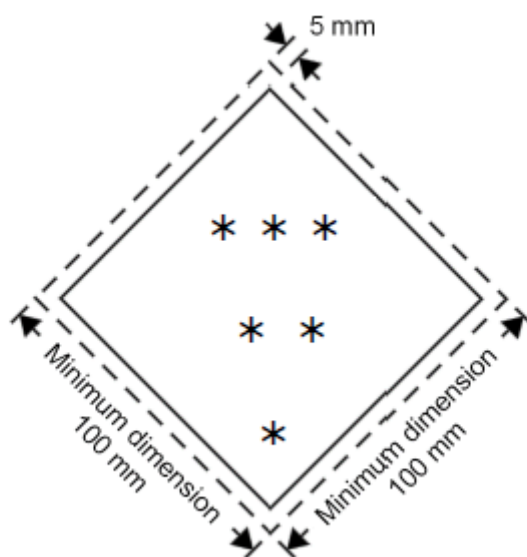
5.2.2.2.1 Etiketten moeten aan de hieronder gegeven voorschriften voldoen en wat betreft kleur, symbolen en algemene opmaak in overeenstemming zijn met de in 5.2.2.2.2 getoonde modellen.

Overeenkomstige modellen, voorgeschreven voor andere vervoersmodaliteiten, met kleine afwijkingen die de klaarblijkelijke betekenis van het etiket niet beïnvloeden, zijn ook acceptabel.

Opmerking: In bepaalde gevallen zijn de etiketten in 5.2.2.2 voorzien van een onderbroken buitenste rand, zoals aangegeven in 5.2.2.1.1. Dit is niet vereist indien het etiket op een achtergrond met een contrasterende kleur is aangebracht.

5.2.2.1.1 De etiketten moeten worden uitgevoerd zoals weergegeven in figuur 5.2.2.1.1.

Figuur 5.2.2.1.1

Klasse/subklasse-etiket

* In de onderste hoek moet de klasse worden vermeld of voor de klassen 4.1, 4.2 en 4.3 het cijfer "4" of voor de klassen 6.1 en 6.2 het getal "6".

** In deze onderste helft moeten (indien verplicht) of mogen (indien facultatief) aanvullende tekst, cijfers, symbolen of letters worden geplaatst.

*** In deze bovenste helft moeten het symbool van de klasse of, voor de subklassen 1.4, 1.5 en 1.6, het nummer van de subklasse en voor model nr. 7E het woord "FISSILE" worden vermeld.

- 5.2.2.2.1.1.1 Etiketten moeten worden op een achtergrond met een contrasterende kleur worden aangebracht of moeten ofwel van een onderbroken dan wel een ononderbroken grenslijn zijn voorzien.
- 5.2.2.2.1.1.2 Etiketten moeten de vorm hebben van een op een hoekpunt staand vierkant (ruit) met afmetingen van ten minste 100 mm bij 100 mm. Binnen de rand moet er een lijn zijn die de ruit vormt, en die parallel aan de rand loopt, met een afstand van circa 5 mm van de buitenkant van die lijn tot de rand van het etiket. De lijn binnen de rand moet in de bovenste helft van het etiket dezelfde kleur hebben als het symbool en in de onderste helft dezelfde kleur als het nummer van de klasse of subklasse in de benedenhoek. Waar geen afmetingen zijn aangegeven, moeten alle kenmerken bij benadering in verhouding zijn tot de getoonde kenmerken.
- 5.2.2.2.1.1.3 Indien de grootte van het collo dit vereist mogen de afmetingen evenredig worden verkleind, onder voorwaarde dat de symbolen en andere elementen van het etiket duidelijk zichtbaar blijven. De afmetingen voor flessen moeten voldoen aan 5.2.2.2.1.2.
- 5.2.2.2.1.2 Flessen voor gassen van klasse 2 mogen op grond van hun vorm, oriëntatie en bevestigingsmechanismen voor het vervoer, etiketten dragen, die een afspiegeling zijn van die welke in deze sectie staan aangegeven, alsook, indien van toepassing, de kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen, die overeenkomstig de in de norm ISO 7225: 2005 "*Veiligheidsetiketten voor gasflessen*" geschetste afmetingen, in omvang zijn verkleind om op het niet cilindrische deel (schouder) van dergelijke flessen aangebracht te kunnen worden.

Opmerking: Wanneer de diameter van de fles te klein is om het in omvang verkleinde etiket op het niet cilindrische deel (schouder) van de fles aan te brengen, mag dit etiket op het cilindrische deel worden aangebracht.

Ondanks de voorschriften van 5.2.2.1.6, mogen etiketten en de kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen (zie 5.2.1.8.3) elkaar overlappen voor zover daarin door de norm ISO 7225:2005 is voorzien. In alle gevallen echter moeten het primaire gevaarsetiket en de cijfers die op elk etiket voorkomen, volledig zichtbaar en de symbolen herkenbaar blijven.

Lege, ongereinigde drukhouders voor gassen van klasse 2 mogen worden vervoerd met verouderde of beschadigde etiketten teneinde opnieuw gevuld dan wel onderzocht te worden en een nieuw etiket overeenkomstig de geldende voorschriften aan te brengen of met het doel de drukhouders te verwijderen.

5.2.2.2.1.3 Met uitzondering van de etiketten voor de subklassen 1.4, 1.5 en 1.6 van klasse 1, moet in de bovenste helft van het etiket de afbeelding van het symbool zijn opgenomen en in de onderste helft:

- a) voor de klassen 1, 2, 3, 5.1, 5.2, 7, 8 en 9, het nummer van de klasse;
- b) voor de klassen 4.1, 4.2 en 4.3, het cijfer "4";
- c) voor de klassen 6.1 en 6.2, het cijfer "6".

Voor een gevaarsetiket volgens model nr. 9A moeten echter in de bovenste helft van het etiket alleen de zeven verticale strepen van het symbool zijn opgenomen. In de onderste helft wordt de verzameling batterijen van het symbool en het nummer van de klasse opgenomen.

Met uitzondering van een gevaarsetiket volgens model nr. 9A mag overeenkomstig 5.2.2.2.1.5 op de etiketten tekst zijn aangebracht zoals het UN-nummer of woorden die het gevaar beschrijven (b.v. "brandbaar") onder voorwaarde dat de tekst de andere voorgeschreven elementen van het etiket niet overdekt of ervan afleidt.

5.2.2.2.1.4 Bovendien moet op etiketten voor klasse 1, met uitzondering van subklassen 1.4, 1.5 en 1.6, in de onderste helft, boven het nummer van de klasse, het nummer van de subklasse en de letter van de compatibiliteitsgroep van de stof of het voorwerp zijn aangebracht. Op etiketten voor de subklassen 1.4, 1.5 en 1.6 moet in de bovenste helft het nummer van de subklasse en in de onderste helft het nummer van de klasse en de letter van de compatibiliteitsgroep zijn aangebracht.

5.2.2.2.1.5 Op etiketten met uitzondering van die voor stoffen van klasse 7 moet het facultatief aanbrengen van een tekst (met uitzondering van het nummer van de klasse) in de ruimte onder het symbool worden beperkt tot bijzonderheden die de aard van het gevaar aangeven en de bij de behandeling te nemen voorzorgen.

5.2.2.2.1.6 De symbolen, tekst en cijfers moeten duidelijk leesbaar en onuitwisbaar zijn aangebracht en in het zwart op alle etiketten zijn aangegeven, behalve voor:

- a) het etiket voor klasse 8, waarbij de tekst (voor zover aanwezig) en nummer van de klasse wit moet zijn;
- b) etiketten met groene, rode of blauwe achtergronden, waar ze in het wit mogen zijn aangegeven;
- c) het etiket voor klasse 5.2, waarbij het symbool in het wit mag worden weergegeven; en
- d) etiketten volgens model nr. 2.1 die op flessen en gaspatronen voor vloeibaar gemaakte gassen van de UN-nummers 1011, 1075, 1965 en 1978 zichtbaar zijn, waar zij mogen worden aangebracht in de achtergrondkleur van de houder, indien voor voldoende contrast wordt gezorgd.

5.2.2.2.1.7 Alle etiketten moeten blootstelling aan weer en wind kunnen doorstaan zonder een wezenlijke vermindering in doeltreffendheid.

5.2.2.2.2 Modellen van etiketten

Model nr.	Subklasse of Categorie	Symbool en symboolkleur	Achtergrond	Figuur in benedenhoek (en kleur van figuur)	Modeletiketten	Opmerking
Klasse 1 gevaar: Ontploffbare stoffen of voorwerpen						
1	Subklassen 1.1, 1.2, 1.3	Ontploffende bom: zwart	Oranje	1 (zwart)		** Plaats voor klasse – niet invullen wanneer explosief het bijkomende gevaar vormt * Plaats voor compatibiliteitsgroep – niet invullen wanneer explosief het bijkomende gevaar vormt
1.4	Subklasse 1.4	1.4: zwart Cijfers moeten circa 30 mm hoog en circa 5 mm dik zijn (voor een etiket van 100 mm x 100 mm).	Oranje	1 (zwart)		* Plaats voor compatibiliteitsgroep
1.5	Subklasse 1.5	1.5: zwart Cijfers moeten circa 30 mm hoog en circa 5 mm dik zijn (voor een etiket van 100 mm x 100 mm).	Oranje	1 (zwart)		* Plaats voor compatibiliteitsgroep
1.6	Subklasse 1.6	1.6: zwart Cijfers moeten circa 30 mm hoog en circa 5 mm dik zijn (voor een etiket van 100 mm x 100 mm)	Oranje	1 (zwart)		* Plaats voor compatibiliteitsgroep
Klasse 2 gevaar: Gassen						
2.1	Brandbare gassen	Vlam: zwart of wit	Rood	2 (zwart of wit) (behalve zoals voorzien in 5.2.2.2.1.6 d))		–
2.2	Niet brandbare, niet giftige gassen	Gasflessen: zwart of wit	Groen	2 (zwart of wit)		–
2.3	Giftige gassen	Doodshoofd met gekruiste beenderen: zwart	Wit	2 (zwart)		–

Model nr.	Subklasse of Categorie	Symbool en symboolkleur	Achtergrond	Figuur in benedenhoek (en kleur van figuur)	Modeletiketten	Opmerking
Klasse 3 gevaar: Brandbare vloeistoffen						
3	–	Vlam: zwart of wit	Rood	3 (zwart of wit)		–
Klasse 4.1 gevaar: Brandbare vaste stoffen, zelfontledende stoffen, polymeriserende stoffen en vaste ontplofbare stoffen in niet explosieve toestand						
4.1	–	Vlam: zwart	Wit met 7 verticale rode strepen	4 (zwart)		–
Klasse 4.2 gevaar: Voor zelfontbranding vatbare stoffen						
4.2	–	Vlam: zwart	Bovenste helft wit, onderste helft rood	4 (zwart)		–
Klasse 4.3 gevaar: Stoffen die in contact met water brandbare gassen ontwikkelen						
4.3	–	Vlam: zwart of wit	Blauw	4 (zwart of wit)		–

Model nr.	Subklasse of Categorie	Symbool en symboolkleur	Achtergrond	Figuur in benedenhoek (en kleur figuur)	Modeletiketten	Opmerking
Klasse 5.1 gevaar: Oxiderende stoffen						
5.1	–	Vlam boven een cirkel: zwart	Geel	5.1 (zwart)		–
Klasse 5.2 gevaar: Organische peroxiden						
5.2	–	Vlam: zwart of wit	Bovenste helft rood, onderste helft geel	5.2 (zwart)	 	–
Klasse 6.1 gevaar: Giftige stoffen						
6.1	–	Doodshoofd met gekruiste beenderen: zwart	Wit	6 (zwart)		–

Model nr.	Subklasse of Categorie	Symbool en symboolkleur	Achtergrond	Figuur in benedenhoek (en kleur figuur)	Modeletiketten	Opmerking
Klasse 6.2 gevaar: Infectueuze stoffen (besmettelijke stoffen)						
6.2	–	Drie halve manen over een cirkel heen geplaatst: zwart	Wit	6 (zwart)		In de onderste helft van het etiket mogen de volgende vermeldingen zijn opgenomen: "INFECTIOUS SUBSTANCE" en "IN THE CASE OF DAMAGE OR LEAKAGE IMMEDIATELY NOTIFY PUBLIC HEALTH AUTHORITY" in kleur zwart.
Klasse 7 gevaar: Radioactieve stoffen						
7A	Categorie I – WIT	Klaverblad: zwart	Wit	7 (zwart)		Tekst (verplicht), zwart in onderste helft van etiket: "RADIOACTIVE" "CONTENTS ..." "ACTIVITY ..."; Het woord: "RADIOACTIVE" wordt gevolgd door één rode verticale balk.
7B	Categorie II – GEEL	Klaverblad: zwart	Bovenste helft geel met witte rand, onderste helft wit	7 (zwart)		Tekst (verplicht), zwart in onderste helft van etiket: "RADIOACTIVE" "CONTENTS ..." "ACTIVITY ..."; In een zwart omlijnd kader: De woorden "TRANSPORT INDEX"; Het woord "RADIOACTIVE" wordt gevolgd door twee rode verticale balken.
7C	Categorie III – GEEL	Klaverblad: zwart	Bovenste helft geel met witte rand, onderste helft wit	7 (zwart)		Tekst (verplicht), zwart in onderste helft van etiket: "RADIOACTIVE" "CONTENTS ..." "ACTIVITY ..."; In een zwart omlijnd kader: "TRANSPORT INDEX". Het woord "RADIOACTIVE" wordt gevolgd door drie rode verticale balken.

7E	Splijtbare stoffen	–	Wit	7 (zwart)		Tekst (verplicht), zwart in bovenste helft van etiket: "FISSILE". In een zwart omlijnd kader in onderste helft van etiket: "CRITICALITY SAFETY INDEX".
Klasse 8 gevaar: Bijtende stoffen						
8	–	Vloeistoffen, twee reageerbuisjes waaruit druppels vallen die een hand en metaal aantasten: zwart	Bovenste helft wit, onderste helft zwart met witte rand	8 (wit)		–
Klasse 9 gevaar: Diverse gevaarlijke stoffen en voorwerpen. inclusief milieugevaarlijke stoffen						
9	–	7 verticale strepen in bovenste helft: zwart	Wit	9 onderstreept (zwart)		–
9A	–	7 verticale strepen in bovenste helft: zwart; In onderste helft verzameling batterijen, waaronder één kapotte batterij waar een vlam uit komt: zwart	Wit	9 onderstreept (zwart)		–

HOOFDSTUK 5.3

AANBRENGEN VAN GROTE ETIKETTEN EN KENMERKINGEN OP CONTAINERS, BULKCONTAINERS, MEGC's, MEMU's, TANKCONTAINERS, TRANSPORTTANKS, VOERTUIGEN EN WAGENS

Opmerking 1: Zie voor de kenmerking en het aanbrengen van grote etiketten op containers, bulkcontainers, MEGC's, tankcontainers en transporttanks bij vervoer in een transportketen die vervoer over zee omvat, ook 1.1.4.2.1. Indien de bepalingen van 1.1.4.2.1 c) worden toegepast, zijn alleen 5.3.1.3 en 5.3.2.1.1 van dit hoofdstuk van toepassing.

Opmerking 2: Overeenkomstig het GHS mag een niet door het ADN vereist GHS-pictogram alleen als onderdeel van een volledig GHS-etiket en niet afzonderlijk bij het vervoer worden gebruikt (zie GHS 1.4.10.4.4).

5.3.1 Het aanbrengen van grote etiketten

5.3.1.1 Algemene voorschriften

5.3.1.1.1 De grote etiketten moeten op het buitenoppervlak van grote containers, bulkcontainers, MEGC's, tankcontainers, transporttanks, voertuigen en wagens volgens de voorschriften van deze sectie zijn aangebracht. De grote etiketten moeten overeenkomen met de in kolom (5) en, in voorkomend geval, in kolom (6) van tabel A van hoofdstuk 3.2 voorgeschreven etiketten voor de gevaarlijke goederen die zich in de grote container, bulkcontainer, MEGC, tankcontainer, transporttank, voertuig of de wagen bevinden en moeten voldoen aan de in 5.3.1.7 gegeven specificaties. De grote etiketten moeten op een achtergrond met een contrasterende kleur worden aangebracht of moeten ofwel van een onderbroken dan wel van ononderbroken grenslijn zijn voorzien. De grote etiketten moeten weersbestendig zijn en een duurzame kenmerking garanderen tijdens de gehele reis.

5.3.1.1.2 Voor klasse 1 mogen op de grote etiketten geen compatibiliteitsgroepen worden aangegeven indien in het voertuig, de wagen of de grote container stoffen of voorwerpen worden vervoerd, die tot verschillende compatibiliteitsgroepen behoren.
Wagens of grote containers, waarin stoffen of voorwerpen van verschillende subklassen worden vervoerd, moeten alleen zijn voorzien van grote etiketten volgens het model van de gevaarlijkste subklasse, in de volgorde:

1.1 (meest gevaarlijk), 1.5, 1.2, 1.3, 1.6, 1.4 (minst gevaarlijk).

Indien stoffen van classificatiecode 1.5 D tezamen met stoffen of voorwerpen van subklasse 1.2 worden vervoerd, moet het voertuig, de wagen of de grote container van grote etiketten worden voorzien voor subklasse 1.1.

Grote etiketten zijn niet voorgeschreven bij het vervoer van ontplofbare stoffen of voorwerpen van subklasse 1.4, compatibiliteitsgroep S.

5.3.1.1.3 Voor klasse 7 moet het grote etiket voor het overheersende gevaar overeenkomen met model nr. 7D zoals aangegeven in 5.3.1.7.2. Dit grote etiket is niet vereist voor voertuigen, wagens of grote containers die vrijgestelde colli vervoeren en voor kleine containers.

Indien het aanbrengen van zowel etiketten als grote etiketten van klasse 7 op voertuigen, wagens, grote containers, MEGC's, tankcontainers of transporttanks is voorgeschreven, mag in plaats van het grote etiket nr. 7D een vergroot gevaarsetiket worden aangebracht, dat met het voorgeschreven gevaarsetiket voor model nr. 7A, 7B of 7C overeenkomt, in plaats van het grote etiket nr. 7D, teneinde beide doelen te dienen. In dat geval moeten de afmetingen minimaal 250 mm bij 250 mm zijn.

5.3.1.1.4 Voor klasse 9 moet het grote etiket overeenkomen met een etiket van model nr. 9 volgens 5.2.2.2.2; een etiket van model nr. 9A mag niet voor grote etiketten worden gebruikt.

5.3.1.1.5 Containers, MEGC's, tankcontainers, transporttanks, voertuigen of wagens die goederen van meer dan één klasse bevatten, behoeven niet te zijn voorzien van een groot etiket voor het bijkomend gevaar, indien het door dat grote etiket gesymboliseerde gevaar reeds wordt aangegeven door middel van een groot etiket voor het overheersende of bijkomende gevaar.

5.3.1.1.6 Grote etiketten die geen betrekking hebben op de vervoerde gevaarlijke goederen, of restanten daarvan, moeten zijn verwijderd of afgedekt.

5.3.1.1.7 Indien de grote etiketten zijn aangebracht op klapporden, dan moeten deze zodanig zijn ontworpen en vastgezet dat ze niet kunnen omklappen of losraken van de houder tijdens het vervoer (in het bijzonder als gevolg van stoten of onbedoelde handelingen).

5.3.1.2 Het aanbrengen van grote etiketten op containers, bulkcontainers, MEGC's, tankcontainers en transporttanks

Opmerking: Deze subsectie is niet van toepassing op wissellaadbakken met uitzondering van wissellaadtanks die worden vervoerd op voertuigen, die de oranje kenmerking dragen, zoals bepaald in 5.3.2.

De grote etiketten moeten aan beide zijden en aan beide uiteinden van de grote container, bulkcontainer, MEGC, tankcontainer of transporttank zijn aangebracht en op twee tegenover elkaar gelegen zijden in geval van flexibele bulkcontainers.

Indien de tankcontainer of transporttank meerdere compartimenten heeft, waarin twee of meer dan twee gevaarlijke stoffen worden vervoerd, moeten de van toepassing zijnde grote etiketten worden aangebracht aan de beide zijden op de plaats van het betreffende compartiment; en één groot etiket van elk model dat aan de zijden is aangebracht, moet aan beide uiteinden worden aangebracht. Indien op alle compartimenten dezelfde grote etiketten aangebracht moeten worden, dan moeten deze grote etiketten slechts één maal aan elke zijde en aan beide uiteinden van de tankcontainer of transporttank worden aangebracht.

5.3.1.3 Het aanbrengen van grote etiketten op voertuigen en wagens, die grote containers, bulkcontainers, MEGC's, tankcontainers of transporttanks vervoeren.

Opmerking: Deze subsectie is niet van toepassing op wissellaadbakken met uitzondering van wissellaadtanks die worden vervoerd op voertuigen, die de oranje kenmerking dragen, zoals bepaald in 5.3.2.

Indien de op de grote containers, bulkcontainers, MEGC's, tankcontainers of transporttanks aangebrachte grote etiketten buiten de dragende voertuigen of wagens niet zichtbaar zijn, moeten dezelfde grote etiketten ook aan beide zijden en de achterzijde van het voertuig of wagen zijn aangebracht. Afgezien hiervan behoeven op de dragende voertuigen of wagens geen grote etiketten te worden aangebracht.

5.3.1.4 Het aanbrengen van grote etiketten op voertuigen voor vervoer als los gestort goed, wagens voor vervoer als los gestort goed, tankwagens, reservoirwagens, batterijwagens, MEMU's, voertuigen met afneembare tanks en wagens met afneembare tanks.

5.3.1.4.1 De grote etiketten moeten aan beide zijden en aan de achterzijde van de voertuigen, of, bij wagens, aan beide zijden zijn aangebracht.

Indien de tankwagen, de reservoirwagen, de op het voertuig vervoerde afneembare tank of de op de wagen vervoerde afneembare tank meerdere compartimenten heeft en twee of meer gevaarlijke goederen vervoert, moeten de grote etiketten die van toepassing zijn worden aangebracht aan beide zijden op de plaats van de betreffende compartimenten en moet (alleen bij voertuigen) een groot etiket van elk model worden aangebracht aan beide zijden aan de achterzijde van het voertuig. Indien op alle compartimenten dezelfde grote etiketten aangebracht moeten worden, hoeven deze grote etiketten slechts éénmaal aan beide zijden en (alleen bij voertuigen) aan de achterzijde van het voertuig te worden aangebracht.

Indien meer dan één groot etiket is voorgeschreven voor hetzelfde compartiment, moeten deze grote etiketten naast elkaar worden aangebracht.

Opmerking: Indien een tankoplegger van het trekkend voertuig wordt gescheiden om aan boord van een schip te worden geladen, moeten ook aan de voorzijde van de oplegger grote etiketten worden aangebracht.

5.3.1.4.2 MEMU's met tanks en bulkcontainers moeten overeenkomstig 5.3.1.4.1 van grote etiketten zijn voorzien voor de stoffen die zich daarin bevinden. Voor tanks met een inhoud van minder dan 1000 liter mogen de grote etiketten zijn vervangen door etiketten volgens 5.2.2.2.

5.3.1.4.3 Voor MEMU's waarmee colli worden vervoerd die stoffen of voorwerpen van klasse 1 bevatten (met uitzondering van subklasse 1.4, compatibiliteitsgroep S), moeten aan beide zijden en aan de achterzijde van de MEMU grote etiketten worden aangebracht.

Bijzondere compartimenten voor ontplofbare stoffen of voorwerpen moeten overeenkomstig de bepalingen van 5.3.1.1.2 van grote etiketten zijn voorzien. De laatste zin van 5.3.1.1.2 is niet van toepassing

5.3.1.5 Het aanbrengen van grote etiketten op voertuigen die uitsluitend colli vervoeren

Opmerking: Deze subsectie is ook van toepassing op voertuigen en wagens die wissellaadbakken vervoeren beladen met colli.

5.3.1.5.1 Bij voertuigen waarin colli met stoffen en voorwerpen van klasse 1 worden vervoerd (met uitzondering van subklasse 1.4, compatibiliteitsgroep S moeten aan beide zijden en de achterzijde grote etiketten zijn aangebracht.

5.3.1.5.2 Bij voertuigen waarin radioactieve stoffen van klasse 7 worden vervoerd in colli of in IBC's (met uitzondering van vrijgestelde colli), moeten aan beide zijden en de achterzijde van het voertuig grote etiketten zijn aangebracht.

Opmerking: Indien een voertuig waarin colli met gevaarlijke stoffen worden vervoerd met uitzondering van de klassen 1 en 7, aan boord van een schip wordt geladen voor een ADN-traject voorafgaand aan een zeereis, dan moeten grote etiketten worden aangebracht aan beide zijden en aan achterzijde van het voertuig. Zulke grote etiketten mogen op het voertuig blijven zitten voor het ADN-traject dat volgt op een zeereis.

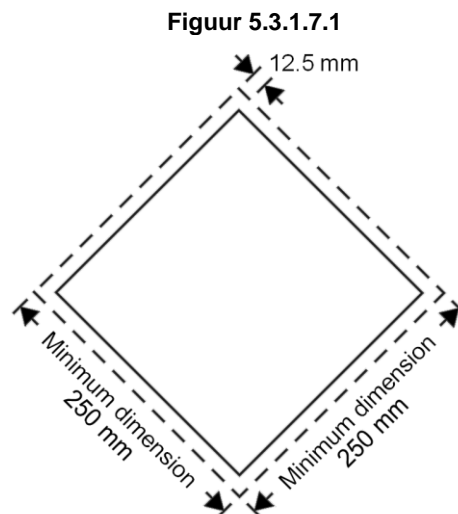
5.3.1.5.3 Bij wagens waarin colli worden vervoerd moeten grote etiketten overeenkomstig de vervoerde goederen aan beide zijden worden aangebracht

5.3.1.6 Het aanbrengen van grote etiketten op lege tankwagens, reservoirwagens, voertuigen met afneembare tanks, wagens met afneembare tanks, batterijwagens (weg en spoor), MEGC's, tankcontainers, transporttanks en lege voertuigen, wagens en containers voor losgestort vervoer

5.3.1.6.1 Op lege tankwagens, reservoirwagens, voertuigen met afneembare tanks, wagens met afneembare tanks, batterijwagens (weg en spoor), MEGC's, tankcontainers, transporttanks, ongereinigd en niet ontgast en lege voertuigen, wagens en containers voor los gestort vervoer moeten de voor de voorafgaande lading voorgeschreven etiketten zichtbaar blijven.

5.3.1.7 Beschrijving van de grote etiketten

5.3.1.7.1 Met uitzondering van het in 5.3.1.7.2 bepaalde voor grote etiketten van klasse 7 en in 5.3.6.2 voor de kenmerking van milieugevaarlijke stoffen, moet een groot etiket worden opgesteld zoals weergegeven in figuur 5.3.1.7.1:

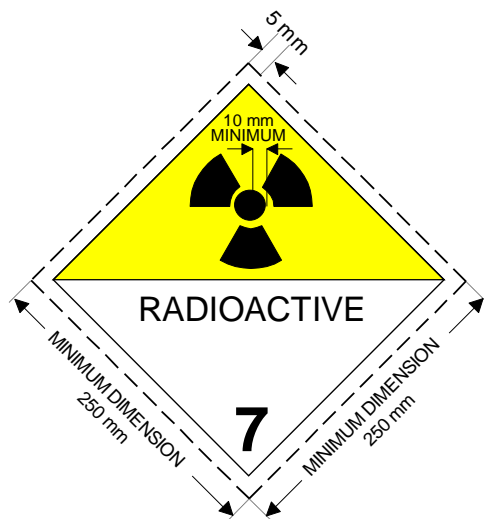

Groot etiket (behalve voor klasse 7)

Het grote etiket moet de vorm hebben van een op een hoekpunt stand vierkant (ruit) met afmetingen van ten minste 250 mm bij 250 mm (tot de rand van het etiket). De lijn binnen de rand loopt parallel aan de rand van het etiket op een afstand van 12,5 mm vanaf de buitenkant van die lijn tot de rand van het etiket. Het symbool en de lijn binnen de rand hebben dezelfde kleur als het etiket voor de klasse of subklasse van de gevaarlijke stoffen in kwestie. De positie en afmetingen van het symbool of nummer van de klasse of subklasse moeten in verhouding zijn tot de positie en afmetingen zoals voorgeschreven in 5.2.2.2 voor de desbetreffende klasse of subklasse van de gevaarlijke stoffen in kwestie. Op het grote etiket worden het nummer van de klasse of subklasse (en voor goederen in klasse 1 de letter van de compatibiliteitsgroep) van de gevaarlijke stoffen in kwestie aangebracht op de wijze zoals voorgeschreven in 5.2.2.2 voor het corresponderende etiket, in cijfers met een hoogte van minimaal 25 mm. Waar geen afmetingen zijn aangegeven, moeten alle kenmerken bij benadering in verhouding zijn tot de getoonde kenmerken. De afwijkingen die nader zijn aangeduid in 5.2.2.2.1, tweede zin, 5.2.2.2.1.3, derde zin en 5.2.2.2.1.5 voor gevaarsetiketten zijn ook van toepassing op grote etiketten.

- 5.3.1.7.2 Het grote etiket voor klasse 7 moet afmetingen bezitten van ten minste 250 mm x 250 mm met een zwarte kaderlijn op 5 mm binnen de rand en parallel daaraan, en moet verder overeenkomen met onderstaande afbeelding. Het cijfer "7" moet tenminste 25 mm hoog zijn. De achtergrondkleur van de bovenste helft van het grote etiket moet geel zijn en van de onderste helft wit; de kleur van het klaverbladsymbool en de opdruk moet zwart zijn. Het gebruik van het woord "RADIOACTIVE" in de onderste helft is facultatief, zodat deze ruimte gebruikt kan worden voor het vermelden van het UN-nummer van toepassing op de zending.

Groot etiket voor radioactieve stoffen van klasse 7

(No. 7D)

Symbool (klaverblad): zwart; achtergrond: Bovenste helft geel met witte rand, onderste helft wit. In de onderste helft moet behalve het woord "RADIOACTIVE", of in plaats daarvan het toepasselijke UN-nummer, ook, in de benedenhoek, het cijfer "7" aangegeven zijn.

- 5.3.1.7.3 Bij tanks met een inhoud van niet meer dan 3 m³ en bij kleine containers mogen de grote etiketten worden vervangen door etiketten overeenkomstig 5.2.2.2. Indien deze etiketten buiten het dragende voertuig/de dragende wagen niet zichtbaar zijn, moeten tevens grote etiketten overeenkomstig 5.3.1.7.1 aan beide zijden van de wagen of aan beide zijden en aan de achterzijde van het voertuig zijn aangebracht.
- 5.3.1.7.4 Voor klasse 1 en 7 mogen, indien de omvang en constructie van het voertuig zodanig zijn dat het beschikbare oppervlak onvoldoende is om de voorgeschreven grote etiketten aan te brengen, hun afmetingen worden verkleind tot 100 mm voor elke zijde. Voor wagens mogen de afmetingen van de grote etiketten worden verkleind tot 150 mm x 150 mm. In dit geval zijn de andere afmetingen, vastgelegd voor de symbolen, lijnen, cijfers en letters niet van toepassing.

5.3.2 Kenmerking met oranje borden

5.3.2.1 Algemene voorschriften voor kenmerking met oranje borden

5.3.2.1.1 Transporteenheden die gevaarlijke goederen vervoeren, moeten zijn voorzien van twee rechthoekige oranje borden volgens 5.3.2.2.1, die verticaal zijn bevestigd. Eén van deze borden moet aan de voorzijde en de ander aan de achterzijde van de transporteenheid zijn aangebracht, terwijl beide loodrecht op de lengteas van de transporteenheid moeten staan. Zij moeten duidelijk zichtbaar zijn.

Indien een aanhangwagen of oplegger met gevaarlijke goederen tijdens het vervoer van gevaarlijke goederen wordt losgekoppeld van het bijbehorende motorvoertuig, moet een oranje bord bevestigd blijven aan de achterzijde van de aanhangwagen of oplegger. Wanneer tanks in overeenstemming met 5.3.2.1.3 zijn gekenmerkt, moet dit bord corresponderen met de gevaarlijkste stof die in de tank wordt vervoerd.

5.3.2.1.2 Indien in hoofdstuk 3.2, Tabel A, kolom (20) van het ADR een gevaarsidentificatienummer is aangegeven, moeten tankwagens, batterijvoertuigen of voertuigen die één of meer tanks hebben, waarin gevaarlijke goederen worden vervoerd, bovendien aan weerszijden van elke tank, elk tankcompartiment of elk element van de batterijwagen, duidelijk zichtbaar en parallel aan de lengteas van het voertuig zijn voorzien van oranje borden, die identiek moeten zijn aan die welke zijn voorgeschreven in 5.3.2.1.1. Deze oranje borden moeten voor elk van de in de tanks, in de tankcompartimenten of in de elementen van een batterijwagen vervoerde stoffen het respectievelijk in hoofdstuk 3.2, Tabel A, kolom (20) en (1) van het ADR voorgeschreven gevaarsidentificatienummer en UN-nummer dragen.

De bepalingen van deze paragraaf zijn ook van toepassing op reservoirwagens, batterijwagens en wagens met afneembare tank. In laatstgenoemd geval is het te gebruiken gevaarsidentificatienummer het nummer dat is aangegeven in kolom (20) van tabel A van hoofdstuk 3.2 van het RID.

5.3.2.1.3 Het is niet nodig de in 5.3.2.1.2 voorgeschreven oranje borden aan te brengen op tankwagens of transporteenheden met één of meer tanks die stoffen met UN-nummers 1202, 1203 of 1223, of de onder de UN-nummers 1268 of 1863 ingedeelde vliegtuigbrandstof, maar geen andere gevaarlijke stof vervoeren, indien de aan de voor- en achterzijde overeenkomstig 5.3.2.1.1 aangebrachte borden zijn voorzien van het voorgeschreven gevaarsidentificatienummer en UN-nummer voor de gevaarlijkste stof die wordt vervoerd, d.w.z. de stof met het laagste vlampunt.

5.3.2.1.4 Indien in hoofdstuk 3.2, Tabel A, kolom (20) van het ADR een gevaarsidentificatienummer is aangegeven, moeten voertuigen, containers en bulkcontainers waarin onverpakte vaste stoffen of voorwerpen of verpakte radioactieve stoffen met één enkel UN-nummer waarvan het vervoer onder exclusief gebruik is voorgeschreven en zonder andere gevaarlijke stoffen worden vervoerd, bovendien aan weerszijden van elk voertuig, container of bulkcontainer duidelijk zichtbaar en parallel aan de lengteas van het voertuig zijn voorzien van oranje borden, die gelijk moeten zijn aan die welke in 5.3.2.1.1 zijn voorgeschreven. Deze oranje borden moeten voor elk van de in het voertuig, de container of bulkcontainer vervoerde, los gestorte stoffen of voor de in het voertuig of in de container vervoerde verpakte radioactieve stoffen waarvan het vervoer onder exclusief gebruik is voorgeschreven het in hoofdstuk 3.2, Tabel A, kolom (20) en (1) van het ADR voorgeschreven gevaarsidentificatienummer respectievelijk UN-nummer dragen.

De bepalingen van deze paragraaf zijn ook van toepassing op wagens voor los gestort vervoer en complete wagonladingen bestaande uit colli met slechts één stof. In het laatste geval is het gevaarsidentificatienummer dat gebruikt moet worden het nummer dat aangegeven is in kolom (20) van tabel A van hoofdstuk 3.2 van het RID.

5.3.2.1.5 Indien de in 5.3.2.1.2 en 5.3.2.1.4 voorgeschreven oranje borden, aangebracht op containers, bulkcontainers, tankcontainers, MEGC's of transporttanks, niet duidelijk zichtbaar zijn vanaf de buitenzijde van het voertuig/de wagen, dat/die ze vervoerd, dan moeten dezelfde etiketten ook aan beide zijden van het voertuig/de wagen zijn aangebracht.

Opmerking: Deze paragraaf hoeft niet te worden toegepast voor de kenmerking met oranje borden van gesloten of met dekzeil uitgeruste voertuigen, die tanks vervoeren met een grootste inhoud van 3000 liter.

5.3.2.1.6 Transporteenheden die slechts één gevaarlijke stof en geen niet-gevaarlijke stof vervoeren, behoeven niet te zijn voorzien van de in 5.3.2.1.2, 5.3.2.1.4 en 5.3.2.1.5 voorgeschreven oranje borden, onder voorwaarde dat die welke overeenkomstig 5.3.2.1.1 aan de voor- en achterzijde zijn aangebracht, zijn voorzien van respectievelijk het in kolom 20 en 1 van Tabel A van hoofdstuk 3.2 van het ADR voorgeschreven

gevaarsidentificatienummer en UN-nummer van die stof.

5.3.2.1.7 De voorschriften in 5.3.2.1.1 tot en met 5.3.2.1.5 zijn ook van toepassing op lege, ongereinigde, niet ontgaste of niet ontsmette vaste of afneembare tanks, batterijvoertuigen, tankcontainers, transporttanks, MEGC's, reservoirwagens, batterijwagens en wagens met afneembare tanks evenals op lege, ongereinigde of niet ontsmette voertuigen, grote en kleine containers voor het vervoer van losgestorte goederen.

5.3.2.1.8 Oranje borden die geen betrekking hebben op de vervoerde gevaarlijke goederen of restanten daarvan, moeten zijn verwijderd of afgedekt. Indien het bord wordt afgedekt, moet de afdekking volledig en na een 15 minuten durende hevige brand nog intact zijn.

5.3.2.2 Specificaties voor de oranje borden

5.3.2.2.1 De oranje borden moeten retroreflecterend en 40 cm breed en 30 cm hoog zijn; zij moeten een zwarte zoom hebben van 15 mm breed. Het gebruikte materiaal moet weersbestendig zijn en een duurzame kenmerking garanderen. Het bord mag bij een 15 minuten durende hevige brand niet van de bevestiging losraken. Het moet bevestigd blijven ongeacht de stand van het voertuig of de wagen. De oranje borden mogen in het midden van het bord voorzien zijn van een horizontale zwarte lijn met een breedte van 15 mm.

Indien de omvang en constructie van het voertuig zodanig zijn dat het beschikbare oppervlak onvoldoende is om deze oranje borden aan te brengen, mogen hun afmetingen worden verkleind tot minimaal 300 mm voor de breedte, 120 mm voor de hoogte en 10 mm voor de zwarte zoom. In dat geval mag voor de twee in 5.3.2.1.1 gespecificeerde oranje borden een andere set afmetingen binnen het opgegeven bereik worden gebruikt.

Wanneer oranje borden met gereduceerde afmetingen worden gebruikt voor een verpakte radioactieve stof die onder exclusief gebruik wordt vervoerd, is alleen het UN-nummer vereist mag de grootte van de cijfers, vastgesteld in 5.3.2.2.2, worden gereduceerd tot een hoogte van 65 mm en een lijndikte van 10 mm.

Voor wagens is een niet-retroreflecterende kleur toegestaan.

Bij containers waarin losgestorte, gevaarlijke, vaste stoffen worden vervoerd, en bij tankcontainers, MEGC's en transporttanks mogen de in 5.3.2.1.2, 5.3.2.1.4 en 5.3.2.1.5 voorgeschreven borden worden vervangen door een zelfklevende folie of door een met verf of door middel van enig ander gelijkwaardig proces aangebrachte aanduiding.

Deze alternatieve kenmerking moet voldoen aan de specificaties genoemd in deze subsectie, met uitzondering van de voorschriften met betrekking tot de brandbestendigheid zoals genoemd in 5.3.2.2.1 en 5.3.2.2.2.

Opmerking: De kleur van de oranje borden moet onder normale gebruiksomstandigheden de kleurcoördinaten bezitten, gelegen binnen het gebied van de kleurendriehoek dat gevormd wordt door de volgende coördinaten:

Kleurcoördinaten van de punten op de hoeken van het gebied in de kleurendriehoek				
x	0,52	0,52	0,578	0,618
y	0,38	0,40	0,422	0,38

Helderheidscoëfficiënt van de retroreflecterende kleur: $\beta > 0,12$.

Helderheidscoëfficiënt van de niet-retroreflecterende kleur (wagens): $\beta > 0,22$.

Referentiecentrum E, standaard lichtbron C, invalshoek 45°, bekeken onder 0°.

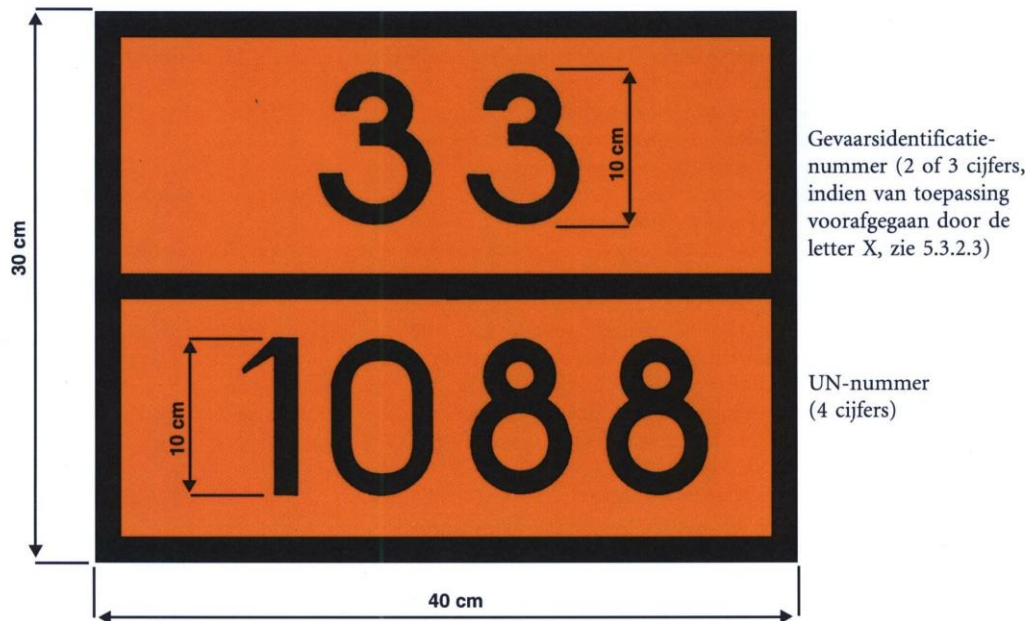
De coëfficiënt van de intensiteit van het teruggekaatste licht bij een belichtingshoek van 5°, bekeken onder 0,2°: niet minder dan 20 candela per lux per m² (niet vereist voor wagens)

5.3.2.2.2 Het gevaarsidentificatienummer en het UN-nummer moeten bestaan uit zwarte cijfers met een hoogte van 100 mm en een lijndikte van 15 mm. Het gevaarsidentificatienummer moet in het bovenste deel van het bord zijn aangebracht en het UN-nummer in het onderste deel; zij moeten zijn gescheiden door een horizontale zwarte lijn van 15 mm breedte, die over het midden van het bord loopt (zie 5.3.2.2.3). Het gevaarsidentificatienummer en het UN-nummer moeten onuitwisbaar zijn en na aanwezigheid in een 15 minuten durende brand nog leesbaar.

Uitwisselbare cijfers en letters op borden, die het gevaarsidentificatienummer en het UN-nummer weergeven,

moeten tijdens het vervoer op hun plaats blijven, ongeacht de stand van het voertuig of de wagen.

5.3.2.2.3 Voorbeeld van een oranje bord met gevaarsidentificatienummer en UN-nummer

Achtergrond: oranje.
Zoom, horizontale lijn en cijfers: zwart, 15 mm dik.

5.3.2.2.4 De tolerantie, toegelaten voor alle afmetingen, vermeld in deze subsectie, bedraagt $\pm 10\%$.

5.3.2.2.5 Indien het oranje bord is bevestigd op klappborden, dan moeten deze zodanig zijn ontworpen en vastgezet dat ze niet kunnen omklappen of losraken van de houder tijdens het vervoer (in het bijzonder als gevolg van stoten of onbedoelde handelingen).

5.3.2.3 Betekenis van gevaarsidentificatienummers

5.3.2.3.1 Het gevaarsidentificatienummer bestaat voor stoffen van de klassen 2 t/m 9 uit twee of drie cijfers. De cijfers geven in het algemeen de volgende gevaren aan:

- 2 Vrijkomen van gas als gevolg van druk of van een chemische reactie
- 3 Brandbaarheid van vloeistoffen (dampen) en gassen of voor zelfverhitting vatbare vloeistof
- 4 Brandbaarheid van vaste stoffen of voor zelfverhitting vatbare vaste stof
- 5 Oxiderende (verbranding bevorderende) werking
- 6 Giftigheid of besmettingsgevaar
- 7 Radioactiviteit
- 8 Bijtende werking
- 9 Gevaar voor een spontane heftige reactie

Opmerking: Het gevaar voor een spontane heftige reactie in de zin van cijfer 9 omvat de met de aard van de stof samenhangende mogelijkheid van explosiegevaar, een ontledings- of polymerisatiereactie, waarbij aanzienlijke warmte of brandbare en/of giftige gassen vrijkomen.

Verdubbeling van een cijfer duidt op een versterking van dat specifieke gevaar.

Indien het met een stof samenhangende gevaar voldoende kan worden aangegeven door middel van een enkel cijfer, dan wordt dit cijfer gevolgd door een nul.

De volgende combinaties van cijfers hebben evenwel een bijzondere betekenis: 22, 323, 333, 362, 382, 423, 44, 446, 462, 482, 539, 606, 623, 642, 823, 842, 90 en 99 (zie 5.3.2.3.2 hieronder).

Indien het gevaarsidentificatienummer wordt voorafgegaan door de letter "X", betekent dit dat de stof op gevaarlijke wijze met water reageert. Bij dergelijke stoffen mag water alleen worden gebruikt met toestemming van deskundigen.

Voor stoffen van klasse 1 moet de classificatiecode overeenkomstig kolom (3b) van tabel A van hoofdstuk 3.2 worden gebruikt als het gevaarsidentificatienummer. De classificatiecode bestaat uit:

- de subklasse overeenkomstig 2.2.1.1.5, en
- de letter van de compatibiliteitsgroep overeenkomstig 2.2.1.1.6.

5.3.2.3.2 De gevaarsidentificatienummers, opgenomen in kolom (20) van tabel A van hoofdstuk 3.2 van het ADR of RID, hebben de volgende betekenis:

- 20** verstikkend gas, of gas dat geen bijkomend gevaar vertoont
- 22** sterk gekoeld, vloeibaar gemaakt gas, verstikkend
- 223** sterk gekoeld, vloeibaar gemaakt gas, brandbaar
- 225** sterk gekoeld, vloeibaar gemaakt gas, oxiderend (verbranding bevorderend)
- 23** brandbaar gas
- 238** gas, brandbaar, bijtend
- 239** brandbaar gas, dat aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie
- 25** oxiderend (verbranding bevorderend) gas
- 26** giftig gas
- 263** giftig gas, brandbaar
- 265** giftig gas, oxiderend (verbranding bevorderend)
- 268** giftig gas, bijtend
- 28** bijtend gas
- 285** bijtend gas, oxiderend (verbranding bevorderend)
- 30**
  - brandbare vloeistof (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen) of
  - brandbare vloeistof of vaste stof in gesmolten toestand met een vlampunt hoger dan 60 °C, die verwarmd is tot een temperatuur gelijk aan of boven zijn vlampunt, of
  - voor zelfverhitting vatbare vloeistof
- 323** brandbare vloeistof, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen
- X323** brandbare vloeistof, die op gevaarlijke wijze met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen¹
- 33** zeer brandbare vloeistof (vlampunt lager dan 23 °C)
- 333** pyrofore vloeistof
- X333** pyrofore vloeistof, die op gevaarlijke wijze met water reageert¹
- 336** zeer brandbare vloeistof, giftig

---

¹ Water mag niet worden gebruikt, behalve met toestemming van deskundigen.

- 338** zeer brandbare vloeistof, bijtend
- X338** zeer brandbare vloeistof, bijtend, die op gevaarlijke wijze met water reageert¹
- 339** zeer brandbare vloeistof, die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie
- 36** brandbare vloeistof (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen), zwak giftig, of voor zelfverhitting vatbare vloeistof, giftig
- 362** brandbare vloeistof, giftig, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen
- X362** brandbare vloeistof, giftig, die op gevaarlijke wijze met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen¹
- 368** brandbare vloeistof, giftig, bijtend
- 38** brandbare vloeistof (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen), zwak bijtend, of voor zelfverhitting vatbare vloeistof, bijtend
- 382** brandbare vloeistof, bijtend, die met water reageert, onder ontwikkeling van brandbare gassen
- X382** brandbare vloeistof, bijtend, die op gevaarlijke wijze met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen¹
- 39** brandbare vloeistof, die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie brandbare vaste stof, of zelfontledende stof, of voor zelfverhitting vatbare stof
- 40**
- brandbare vaste stof, of
  - zelfontledende stof, of
  - voor zelfverhitting vatbare stof, of
  - polymeriserende stof
- 423** vaste stof, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen, of brandbare vaste stof, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen, of voor zelfverhitting vatbare stof, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen
- X423** vaste stof, die op gevaarlijke wijze met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen, of brandbare vaste stof, die op gevaarlijke wijze met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen, of voor zelfverhitting vatbare stof, die op gevaarlijke wijze met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen¹
- 43** voor zelfontbranding vatbare (pyrofore) vaste stof
- X432** voor zelfontbranding vatbare (pyrofore) vaste stof, die op gevaarlijke wijze met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen¹
- 44** brandbare vaste stof, in gesmolten toestand bij verhoogde temperatuur
- 446** brandbare vaste stof, in gesmolten toestand bij verhoogde temperatuur, giftig
- 46** brandbare of voor zelfverhitting vatbare vaste stof, giftig
- 462** vaste stof, giftig, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen
- X462** vaste stof, die op gevaarlijke wijze met water reageert onder ontwikkeling van giftige gassen¹
- 48** brandbare of voor zelfverhitting vatbare vaste stof, bijtend

---

¹ Water mag niet worden gebruikt, behalve met toestemming van deskundigen.

- 482** vaste stof, bijtend, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen
- X482** vaste stof, die op gevaarlijke wijze met water reageert onder ontwikkeling van bijtende gassen¹
- 50** oxiderende (verbranding bevorderende) stof
- 539** brandbaar organisch peroxide
- 55** sterk oxiderende (verbranding bevorderende) stof
- 556** sterk oxiderende (verbranding bevorderende) stof, giftig
- 558** sterk oxiderende (verbranding bevorderende) stof, bijtend
- 559** sterk oxiderende (verbranding bevorderende) stof, die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie
- 56** oxiderende (verbranding bevorderende) stof, giftig
- 568** oxiderende (verbranding bevorderende) stof, giftig, bijtend
- 58** oxiderende (verbranding bevorderende) stof, bijtend
- 59** oxiderende (verbranding bevorderende) stof, die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie
- 60** giftige of zwak giftige stof
- 606** infectueuze stof
- 623** giftige vloeistof, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen
- 63** giftige stof, brandbaar (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen)
- 638** giftige stof, brandbaar (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen), bijtend
- 639** giftige stof, brandbaar (vlampunt niet hoger dan 60 °C), die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie
- 64** giftige vaste stof, brandbaar of voor zelfverhitting vatbaar
- 642** giftige vaste stof, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen
- 65** giftige stof, oxiderend (verbranding bevorderend),
- 66** zeer giftige stof
- 663** zeer giftige stof, brandbaar (vlampunt niet hoger dan 60 °C)
- 664** zeer giftige vaste stof, brandbaar of voor zelfverhitting vatbaar
- 665** zeer giftige stof, oxiderend (verbranding bevorderend)
- 668** zeer giftige stof, bijtend
- X668** zeer giftige stof, bijtend, die op gevaarlijke wijze met water reageert¹
- 669** zeer giftige stof, die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie
- 68** giftige stof, bijtend
- 687** giftige stof, bijtend, radioactief

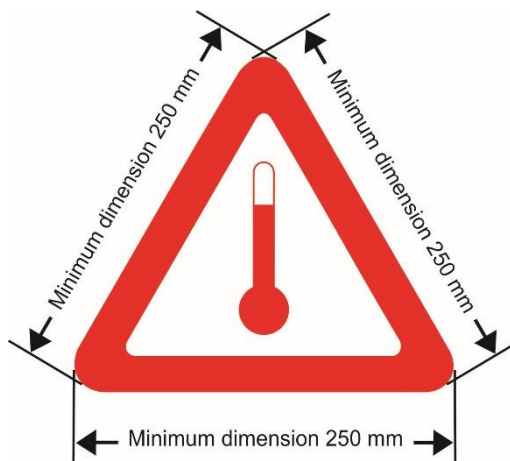
- 69** giftige of zwak giftige stof, die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie
- 70** radioactieve stof
- 768** radioactieve stof, giftig, bijtend
- 78** radioactieve stof, bijtend
- 80** bijtende of zwak bijtende stof
- X80** bijtende of zwak bijtende stof, die op gevaarlijke wijze met water reageert¹
- 823** bijtende vloeistof, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen
- 83** bijtende of zwak bijtende stof, brandbaar (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen)
- X83** bijtende of zwak bijtende stof, brandbaar (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen), die op gevaarlijke wijze met water reageert¹
- 839** bijtende of zwak bijtende stof, brandbaar (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen), die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie
- X839** bijtende of zwak bijtende stof, brandbaar (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen), die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie en die op gevaarlijke wijze met water reageert¹
- 84** bijtende vaste stof, brandbaar of voor zelfverhitting vatbaar
- 842** bijtende vaste stof, die met water reageert onder ontwikkeling van brandbare gassen
- 85** bijtende of zwak bijtende stof, oxiderend (verbranding bevorderend)
- 856** bijtende of zwak bijtende stof, oxiderend (verbranding bevorderend) en giftig
- 86** bijtende of zwak bijtende stof, giftig
- 88** sterk bijtende stof
- X88** sterk bijtende stof, die op gevaarlijke wijze met water reageert¹
- 883** sterk bijtende stof, brandbaar (vlampunt tussen 23 °C en 60 °C, grenswaarden inbegrepen)
- 884** sterk bijtende vaste stof, brandbaar of voor zelfverhitting vatbaar
- 885** sterk bijtende stof, oxiderend (verbranding bevorderend)
- 886** sterk bijtende stof, giftig
- X886** sterk bijtende stof, giftig, die op gevaarlijke wijze met water reageert¹
- 89** bijtende of zwak bijtende stof, die aanleiding kan geven tot een spontane heftige reactie
- 90** milieugevaarlijke stof; diverse gevaarlijke stoffen
- 99** diverse gevaarlijke stoffen, vervoerd in verwarmde toestand.

¹⁾ Water mag slechts worden gebruikt na toestemming van deskundigen

5.3.3 Kenmerk voor verwarmde stoffen

Tankwagens, reservoirwagens, tankcontainers, transporttanks, speciale voertuigen, speciale wagens of speciale containers of speciaal ingerichte voertuigen, speciaal ingerichte wagens, speciaal ingerichte containers die een stof bevatten die wordt vervoerd of ten vervoer wordt overgedragen in vloeibare vorm met een temperatuur van 100 °C of hoger of in vaste vorm bij een temperatuur van 240 °C of hoger moeten in het geval van wagens aan beide zijden en in het geval van voertuigen aan beide zijden en aan de achterzijde en in het geval van containers, tankcontainers en transporttanks aan alle vier zijden van het in figuur 5.3.3 weergegeven kenmerk zijn voorzien.

Figuur 5.3.3

Kenmerk voor vervoer in verwarmde toestand

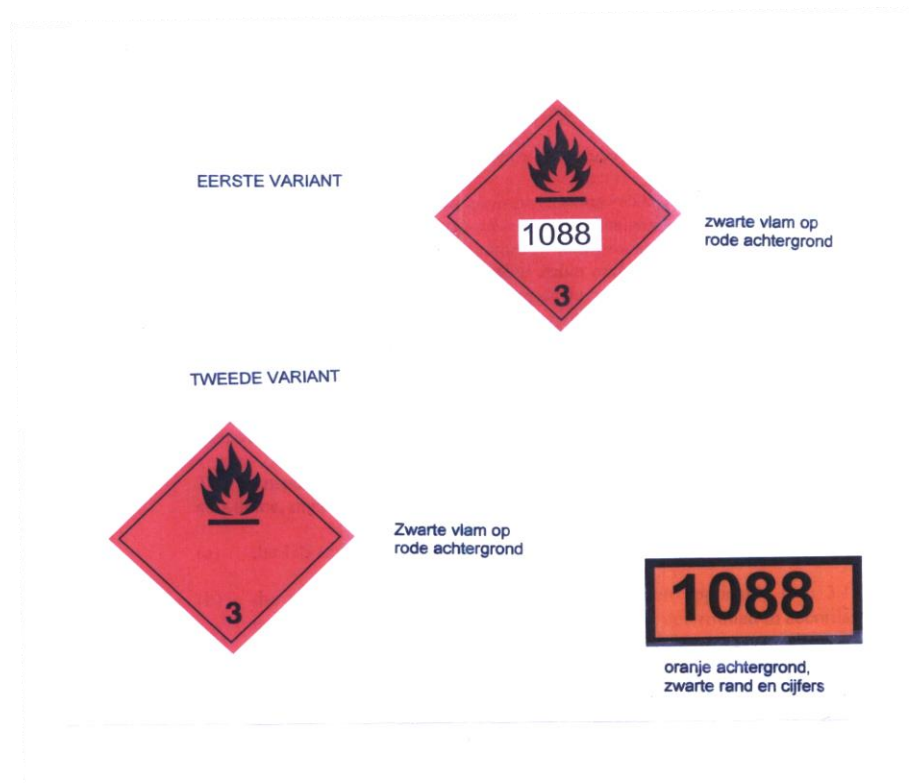
Het kenmerk bestaat uit een gelijkzijdige driehoek. De kleur van het kenmerk is rood. De zijden zijn minimaal 250 mm lang. Voor tankcontainers of transporttanks met een inhoud van niet meer dan 3.000 liter waarvan het beschikbare oppervlak onvoldoende is om de voorgeschreven kenmerken aan te brengen, mogen hun afmetingen worden verkleind tot 100 mm. Waar geen afmetingen zijn aangegeven, moeten alle kenmerken bij benadering in verhouding zijn tot de getoonde kenmerken. Het kenmerk moet weersbestendig zijn en een duurzame kenmerking garanderen tijdens de gehele reis.

5.3.4 Kenmerking voor vervoer in een transportketen die vervoer over zee omvat

5.3.4.1 Voor het vervoer in een transportketen die vervoer over zee omvat behoeven containers, transporttanks en MEGC's niet te zijn voorzien van oranje borden volgens de secties 5.3.2 indien zijn voorzien zijn van de kenmerking die is voorgeschreven in sectie 5.3.2 van de IMDG Code, te weten:

- a) De juiste vervoersnaam van de inhoud is duurzaam aangebracht op ten minste beide lengtezijden:
  - van transporttanks en MEGC's;
  - van containers voor los gestort vervoer;
  - van containers die gevaarlijke goederen bevatten in verpakkingen met slechts één stof, waarvoor de IMDG Code geen groot etiket of het kenmerk van een marine-milieuverontreinigende stof vereist;
- b) Het UN-nummer van de goederen is vermeld in zwarte cijfers met een minimale hoogte van 65 mm:
  - of op een witte achtergrond in de onderste helft van het grote etiket dat is aangebracht op de transporteenheid;
  - of op een oranje rechthoekige plaat van ten minste 120 mm hoog en 300 mm breed, met een 10 mm brede zwarte rand, die direct naast het grote etiket of het kenmerk voor een marine-milieuverontreinigende stof van de IMDG Code is aangebracht, of, indien geen groot etiket of kenmerk voor een marine-milieuverontreinigende stof is voorgeschreven, naast de juiste vervoersnaam.

Voorbeeld van kenmerking volgens de IMDG Code voor een transporttank die UN 1088, acetal, klasse 3 vervoert:

- 5.3.4.2 Indien transporttanks, MEGC's of containers, voorzien van kenmerking volgens 5.4.3.1, geladen op een voertuig aan boord van een schip worden vervoerd is slechts paragraaf 5.3.2.1.1 van toepassing op het dragende voertuig.
- 5.3.4.3 In aanvulling op de grote etiketten, oranje bordes en andere kenmerken die zijn voorgeschreven of toegestaan volgens het ADN mogen transporteenheden zijn voorzien van aanvullende merken, grote etiketten en andere opschriften die zijn voorgeschreven in de IMDG Code, bijvoorbeeld het kenmerk voor een marine-milieuverontreinigende stof of het merkteken "LIMITED QUANTITIES"
- 5.3.5** (Gereserveerd)
- 5.3.6 Kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen**
- 5.3.6.1 Indien overeenkomstig de bepalingen van sectie 5.3.1 het aanbrengen van een groot etiket is voorgeschreven, moeten containers, bulkcontainers, MEGC's, tankcontainers, transporttanks, voertuigen en wagens, die milieugevaarlijke stoffen bevatten, die voldoen aan de criteria van 2.2.9.1.10, zijn voorzien van de kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen, afgebeeld in 5.2.1.8.3. Dit is niet van toepassing op de in 5.2.1.8.1 vermelde uitzonderingen.
- 5.3.6.2 De kenmerking voor milieugevaarlijke stoffen voor containers, bulkcontainers, MEGC's, tankcontainers, transporttanks, wagens en voertuigen is zoals beschreven in 5.2.1.8.3 en figuur 5.2.1.8.3, behalve dat de minimale afmetingen 250 mm bij 250 mm moeten zijn. Voor tankcontainers of transporttanks met een inhoud van niet meer dan 3.000 liter waarvan het beschikbare oppervlak onvoldoende is om de voorgeschreven kenmerken aan te brengen, mogen hun afmetingen worden verkleind tot 100 mm bij 100 mm. De overige bepalingen van sectie 5.3.1 met betrekking tot grote etiketten zijn van overeenkomstige toepassing op de kenmerking.

HOOFDSTUK 5.4

DOCUMENTATIE

5.4.0 Algemeen

5.4.0.1 Tenzij anders aangegeven moet bij elk vervoer van goederen, geregeld door het ADN, de documentatie aanwezig zijn voorgeschreven in dit hoofdstuk, voor zover van toepassing.

Opmerking: Voor de lijst van de aan boord van de schepen mee te voeren documenten, zie 8.1.2.

5.4.0.2 Het gebruik van technieken als elektronische gegevensverwerking (EDP, Electronic Data Processing) of elektronische gegevensuitwisseling (EDI, Electronic Data Interchange) als een hulpmiddel bij of in plaats van papieren documenten is toegestaan, onder voorwaarde dat de voor het vastleggen, de opslag en de verwerking van elektronische gegevens gebruikte procedures voldoen aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot de waarde aangaande bewijskracht en beschikbaarheid van gegevens tijdens het vervoer op een wijze, die ten minste gelijkwaardig aan die van papieren documenten.

5.4.0.3 Indien de informatie over het vervoer van gevaarlijke goederen aan de vervoerder wordt verstrekt door middel van EDP- of EDI-technieken, moet de afzender in staat zijn de informatie aan de vervoerder te verstrekken als een papieren document, met de informatie in de volgorde voorgeschreven in dit hoofdstuk.

5.4.1 Vervoersdocument voor gevaarlijke goederen en daarmee samenhangende informatie

5.4.1.1 Algemene informatie, voorgeschreven in het vervoersdocument bij het vervoer in colli of los gestort

5.4.1.1.1 Het (de) vervoersdocument(en) moet(en) de volgende informatie bevatten met betrekking tot alle ten vervoer aangeboden gevaarlijke stoffen of voorwerpen:

- a) het UN-nummer, voorafgegaan door de letters "UN" of stofidentificatienummer;
- b) de juiste vervoersnaam, aangevuld met, voor zover van toepassing (zie 3.1.2.8.1), de technische benaming tussen haakjes (zie 3.1.2.8.1.1), zoals vastgesteld volgens 3.1.2;
- c) - voor stoffen en voorwerpen van klasse 1: de in kolom (3b) van tabel A in hoofdstuk 3.2 aangegeven classificatiecode.
Indien in kolom (5) van tabel A van hoofdstuk 3.2 andere modelnummers van etiketten dan 1, 1.4, 1.5 en 1.6 zijn aangegeven, dan moeten deze modelnummers van etiketten na de classificatiecode tussen haakjes worden aangegeven;
- voor radioactieve stoffen van klasse 7: het nummer van de klasse "7";
Opmerking: Zie voor radioactieve stoffen met een bijkomend gevaar ook bijzondere bepaling 172 in hoofdstuk 3.3.
- voor lithiumbatterijen van de UN-nummers 3090, 3091, 3480 en 3481: het nummer van de klasse "9";
- voor overige stoffen en voorwerpen: de modelnummers van etiketten, aangegeven in kolom (5) van tabel A in hoofdstuk 3.2 of van toepassing op grond van een bijzondere bepaling waarnaar in kolom (6) wordt verwezen. Indien meer dan één modelnummer van etiketten wordt gegeven, moeten de nummers volgende op het eerste nummer tussen haakjes worden aangegeven. Bij stoffen en voorwerpen, waarvoor in kolom (5) van Tabel A in hoofdstuk 3.2 geen modelnummer van etiketten is aangegeven, moet in plaats daarvan de klasse conform kolom (3a) worden vermeld;
- d) indien toegewezen, de verpakkingsgroep voor de stof, die mag worden voorafgegaan door de letters "VG" (bijv. "VG II"), of de initialen in overeenstemming met het woord "Verpakkingsgroep" in de volgens 5.4.1.4.1 gebruikte talen;

Opmerking: Bij radioactieve stoffen van klasse 7 met bijkomend gevaar zie bijzondere bepaling 172 (d) van hoofdstuk 3.3.

- e) het aantal en de beschrijving van de colli, voor zover van toepassing. UN-verpakkingscodes mogen uitsluitend worden gebruikt als aanvulling op de beschrijving van de soort verpakking [bijv. één kist (4G)];

Opmerking: Het is niet vereist dat het aantal, type en de inhoud van elke binnenverpakking binnen de buitenverpakking van een samengestelde verpakking wordt aangegeven.

- f) de totale hoeveelheid van elke gevaarlijke stof die voorzien is van een verschillend(e) UN-nummer, juiste vervoersnaam of, voor zover van toepassing, verpakkingsgroep (uitgedrukt in volume of bruto massa, of in netto massa, al naar gelang);

Opmerking: Voor gevaarlijke stoffen in machines of uitrusting, gespecificeerd in dit reglement, moet de totale hoeveelheid daarin aanwezige gevaarlijke goederen in liters of kilogrammen, al naar gelang, worden aangegeven.

- g) de naam en het adres van de afzender;
- h) de naam en het adres van de geadresseerde(n);
- i) een verklaring zoals onder de voorwaarden van een eventuele bijzondere overeenkomst vereist wordt.

De plaats en de volgorde waarin de vereiste informatiebestanddelen in het vervoersdocument voorkomen, wordt vrijgelaten; a), b), c) en d) moeten echter worden aangegeven in de hierboven genoemde volgorde, (d.w.z. a), b), c), d)), zonder tussengevoegde andere informatie, tenzij het ADN anders bepaalt. Voorbeelden van dergelijke toegestane omschrijvingen van gevaarlijke goederen zijn:

“UN 1098 ALLYLALCOHOL, 6.1 (3), I ” of

“UN 1098 ALLYLALCOHOL, 6.1 (3), PG I”

De op een vervoersdocument vereiste informatie moet leesbaar zijn.

Hoewel in hoofdstuk 3.1 en in tabel A in hoofdstuk 3.2 hoofdletters worden gebruikt om de elementen aan te geven die in de juiste vervoersnaam moeten voorkomen en hoewel in dit hoofdstuk hoofdletters en kleine letters worden gebruikt om de in het vervoersdocument vereiste informatie aan te geven, is het gebruik van hoofdletters of van kleine letters voor het vermelden van de informatie in het vervoersdocument naar keuze.

5.4.1.1.2 Algemene informatie, voorgeschreven in het vervoersdocument bij het vervoer in tankschepen

Het (de) vervoersdocument(en) moet(en) de volgende informatie bevatten met betrekking tot elke ten vervoer aangeboden gevaarlijke stof:

- a) het UN-nummer, voorafgegaan door de letters “UN” of het stofnummer;
- b) de volgens hoofdstuk 3.2, Tabel C, kolom (2) juiste vervoersnaam, indien van toepassing, aangevuld met de technische benaming tussen haakjes;
- c) de gegevens in hoofdstuk 3.2, Tabel C, kolom (5).
Indien meer dan één getal is aangegeven, moeten de getallen die volgen op het eerste tussen haakjes worden aangegeven. Voor stoffen die niet met name zijn genoemd in Tabel C (stoffen ingedeeld onder een algemene positie of een N.E.G.-positie en waarop het beslissingschema van 3.2.3.3 van toepassing is) moeten alleen de feitelijke gevaarseigenschappen van de stof worden vermeld.
- d) indien toegewezen, de verpakkingsgroep voor de stof of het voorwerp die mag worden voorafgegaan door de letters “VG” (bijv. “VG II”) of de hoofdletters in overeenstemming met het woord “Verpakkingsgroep” in de volgens 5.4.1.4.1 gebruikte talen;
- e) de massa in tonnen;
- f) de naam en het adres van de afzender;
- g) de naam (namen) en het adres (de adressen) van de geadresseerde(n)

De plaats en de volgorde waarin de vereiste informatie in het vervoersdocument moet zijn vermeld, is vrij; a), b), c) en d), moeten echter in de hierboven genoemde volgorde, d.w.z. a), b), c) en d) zonder dat er informatie tussen staat, uitgezonderd zoals bepaald in het ADN, worden vermeld.

Voorbeelden van dergelijke toegestane omschrijvingen van gevaarlijke goederen zijn:

“UN 1203 BENZINE, 3 (N2, CMR, F), II”; OF

“UN 1203 BENZINE, 3 (N2, CMR, F), VG II”.

De op een vervoersdocument vereiste informatie moet leesbaar zijn.

Hoewel in hoofdstuk 3.1 en Tabel C, hoofdstuk 3.2 voor de elementen die deel moeten uitmaken van de juiste vervoersnaam hoofdletters worden gebruikt en hoewel in dit hoofdstuk voor de opgave van de in het vervoersdocument noodzakelijke informatie hoofdletters en kleine letters worden gebruikt, is het gebruik van hoofdletters of kleine letters voor de in het vervoersdocument noodzakelijke informatie naar keuze.

5.4.1.1.3 Bijzondere bepalingen voor afvalstoffen

Indien afval dat gevaarlijke goederen (met uitzondering van radioactieve afvalstoffen) bevat, wordt vervoerd, moet de juiste vervoersnaam zijn voorafgegaan door het woord **“AFVAL”**, tenzij deze term deel uitmaakt van de juiste vervoersnaam, bijvoorbeeld:

“UN 1230 AFVAL METHANOL, 3 (6.1), II,” of

“UN 1230 AFVAL METHANOL, 3 (6.1), VG II,” of

“UN 1993 AFVAL BRANDBARE VLOEISTOF, N.E.G. (tolueen en ethylalcohol), 3, II,” of

“UN 1993 AFVAL BRANDBARE VLOEISTOF, N.E.G. (tolueen en ethylalcohol), 3, VG II,”

Indien de bepaling voor afvalstoffen, omschreven in 2.1.3.5.5, wordt toegepast, moet het volgende aan de onder 5.4.1.1.1 a) tot en met d) en k) vereiste beschrijving van de gevaarlijke goederen worden toegevoegd:

"AFVAL VOLGENS 2.1.3.5.5" (bv. "UN 3264, BIJTENDE ZURE ANORGANISCHE VLOEISTOF, N.E.G., 8, II, AFVAL VOLGENS 2.1.3.5.5").

De technische benaming, voorgeschreven in hoofdstuk 3.3, bijzondere bepaling 274, hoeft niet te worden toegevoegd.

5.4.1.1.4 (Geschrapt)

5.4.1.1.5 Bijzondere bepalingen voor bergingsverpakkingen, met inbegrip van grote bergingsverpakkingen, en bergingsdrukhouders

Indien gevaarlijke goederen in een al dan niet grote bergingsverpakking of bergingsdrukhouders worden vervoerd, moet na de omschrijving van de goederen in het vervoersdocument het woord "**BERGINGSVERPAKKING**" of "**BERGINGSDRUKHOUDER**" zijn toegevoegd.

5.4.1.1.6 Bijzondere bepalingen voor lege, ongereinigde middelen van omsluiting en lege ladingtanks van tankschepen.

5.4.1.1.6.1 Voor lege, ongereinigde middelen van omsluiting, die resten van gevaarlijke goederen - met uitzondering van klasse 7 - bevatten, moet voor of na de beschrijving van de gevaarlijke goederen aangegeven in 5.4.1.1.1 a) t/m d), de benaming "LEEG, ONGEREINIGD" of "RESTEN VAN DE LAATSTE LADING" worden vermeld. Bovendien is 5.4.1.1.1 f) niet van toepassing."

5.4.1.1.6.2 De bijzondere bepaling van 5.4.1.1.6.1 mag worden vervangen door de voorschriften van 5.4.1.1.6.2.1, 5.4.1.1.6.2.2 of 5.4.1.1.6.2.3, voor zover van toepassing.

5.4.1.1.6.2.1 Voor lege, ongereinigde verpakkingen, die resten van gevaarlijke goederen bevatten - met uitzondering van klasse 7 - met inbegrip van lege, ongereinigde houders voor gassen met een inhoud van niet meer dan 1000 liter, worden de gegevens als bedoeld in 5.4.1.1.1 a), b), c), d), e) en f) vervangen door "LEGE VERPAKKING", "LEGE HOUDER", "LEGE IBC" respectievelijk "LEGE GROTE VERPAKKING", gevolgd door de informatie van de laatste lading als bedoeld in 5.4.1.1.1 c).

Zie het volgende voorbeeld: "LEGE VERPAKKING, 6.1 (3)".

Daarnaast mag in een dergelijk geval:

- indien het bij de laatste lading gaat om gevaarlijke goederen van de klasse 2, de in 5.4.1.1.1 c) voorgeschreven informatie worden vervangen door het nummer van de klasse "2".
- indien het bij de laatste lading gaat om gevaarlijke goederen van de klassen 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 8 or 9, mag de informatie over de laatste lading, zoals beschreven in 5.4.1.1.1 c) worden vervangen door de woorden "BEVAT RESTEN VAN [...]" gevolgd door de met de resten corresponderende klasse(n) en bijkomende gevaren, in de volgorde van de klassenummers.

Voorbeeld: lege verpakkingen, ongereinigd, waarin goederen van klasse 3 zijn vervoerd tezamen met lege verpakkingen, ongereinigd, waarin goederen van klasse 8 met een bijkomend gevaar van klasse 6.1 zijn vervoerd, kunnen in het vervoersdocument worden aangemerkt als:

"LEGE VERPAKKINGEN, BEVAT RESTEN VAN 3, 6.1, 8".

5.4.1.1.6.2.2 Voor lege, ongereinigde middelen van omsluiting, met uitzondering van verpakkingen, die resten van gevaarlijke goederen - met uitzondering van klasse 7 - bevatten, en voor lege, ongereinigde houders voor gassen met een inhoud van meer dan 1000 liter, moeten de gegevens als bedoeld in 5.4.1.1.1 a) t/m d), worden voorafgegaan door "LEGE RESERVOIRWAGEN", "LEGE TANKWAGEN", "LEGE AFNEEMBARE TANK", "LEGE TANKCONTAINER", "LEGE TRANSPORTTANK", "LEGE BATTERIJWAGEN", "LEGE MEGC", "LEGE WAGEN", "LEEG VOERTUIG", "LEGE CONTAINER" respectievelijk "LEGE HOUDER", gevolgd door de woorden "LAATSTE LADING".

Daarnaast is 5.4.1.1.1 f) niet van toepassing.

Zie de volgende voorbeelden:

"LEGE TANKCONTAINER, LAATSTE LADING: UN 1098 ALLYLALCOHOL, 6.1 (3), I" of

"LEGE TANKCONTAINER, LAATSTE LADING: UN 1098 ALLYLALCOHOL, 6.1 (3), VG I".

- 5.4.1.1.6.2.3 Indien lege, ongereinigde middelen van omsluiting, die restanten van gevaarlijke goederen bevatten, met uitzondering van klasse 7, aan de afzender worden teruggezonden, dan mogen de voor het vervoer van deze goederen in gevulde toestand opgemaakte vervoersdocumenten ook worden gebruikt. In dergelijke gevallen moet de aanduiding van de hoeveelheid worden verwijderd (door middel van schrappen, doorhalen of op een andere wijze) en worden vervangen door de woorden "LEEG, ONGEREINIGD RETOUR".
- 5.4.1.1.6.3 a) Indien lege, ongereinigde tanks, batterijwagens (weg), batterijwagens (spoor) en MEGC's worden vervoerd naar de dichtstbijzijnde plaats waar reiniging of reparatie kan worden uitgevoerd overeenkomstig de voorwaarden van 4.3.2.4.3 van het ADR of RID, moet in het vervoersdocument de volgende aanvullende verklaring worden opgenomen: "**Vervoer volgens 4.3.2.4.3 van het ADR (of RID)**".
- b) Indien lege, ongereinigde voertuigen, wagens en containers worden vervoerd naar de dichtstbijzijnde plaats waar reiniging of reparatie kan worden uitgevoerd overeenkomstig de voorwaarden van 7.5.8.1 van het ADR of RID, moet in het vervoersdocument de volgende aanvullende verklaring worden opgenomen: "**Vervoer volgens 7.5.8.1 van het ADR (of RID)**".
- 5.4.1.1.6.4 Bij het vervoer van reservoirwagens, vaste tanks (tankwagens), wagens met afneembare tanks, voertuigen met afneembare tanks, batterijwagens (weg), batterijwagens (spoor), tankcontainers en MEGC's onder de voorwaarden van 4.3.2.4.4 van het ADR of het RID moet in het vervoersdocument de volgende verklaring worden opgenomen:
"**Vervoer volgens 4.3.2.4.4 van het ADR (of het RID)**" al naar gelang.
- 5.4.1.1.6.5 In het geval van tankschepen met lege of geloste ladingtanks wordt met het oog op de vereiste vervoersdocumenten de schipper als afzender aangemerkt. In dit geval moet in het vervoersdocument voor iedere lege of geloste ladingtank de volgende gegevens worden opgenomen:
- a) Ladingtanknummer;
- b) het UN-nummer, voorafgegaan door de letters "UN" of het stofnummer;
- c) de juiste vervoersnaam van de laatste vervoerde stof, de klasse en eventueel de verpakingsgroep volgens de voorschriften in 5.4.1.1.2.
- 5.4.1.1.7 Bijzondere bepalingen voor vervoer in een transportketen die vervoer over zee, over de weg, per spoor of door de lucht omvat
- Voor vervoer dat in overeenstemming met 1.1.4.2.1 plaatsvindt, moet in het vervoersdocument een verklaring als volgt zijn opgenomen: "**Vervoer volgens 1.1.4.2.1**".
- 5.4.1.1.8 - (Gereserveerd)
- 5.4.1.1.9
- 5.4.1.1.10 (Geschrapt)
- 5.4.1.1.11 Bijzondere bepalingen voor het vervoer van IBC's, tanks, batterijwagens, transporttanks en MEGC's na het verstrijken van de termijn voor de laatste periodieke beproeving of inspectie
- Bij vervoer overeenkomstig 4.1.2.2 b), 4.3.2.3.7 b), 6.7.2.19.6 b), 6.7.3.15.6 b) of 6.7.4.14.6 b) van het ADR (of RID) moet een verklaring van die strekking als volgt in het vervoersdocument zijn opgenomen: "Vervoer volgens 4.1.2.2 b)", "Vervoer volgens 4.3.2.3.7 b)" van het ADR (of RID)", "Vervoer volgens 6.7.2.19.6 b) van het ADR (of RID)", "Vervoer volgens 6.7.3.15.6 b) van het ADR (of RID)" resp. "Vervoer volgens 6.7.4.14.6 b) van het ADR (of RID)" al naar gelang.
- 5.4.1.1.12 - (Gereserveerd)
- 5.4.1.1.13
- 5.4.1.1.14 *Bijzondere bepalingen voor het vervoer van stoffen die bij verhoogde temperatuur vervoerd worden*
- Indien de juiste vervoersnaam van een stof die wordt vervoerd of voor vervoer wordt aangeboden in een vloeibare toestand bij een temperatuur die gelijk is aan of hoger is dan 100 °C, of in een vaste toestand bij een temperatuur die gelijk is aan of hoger is dan 240 °C, niet aangeeft dat het een stof betreft die onder verhoogde temperatuur wordt vervoerd (bijv. door het gebruik van de term "GESMOLTEN" of "VERWARMD" als onderdeel van de juiste vervoersnaam), moet het woord "HEET" onmiddellijk aan de juiste vervoersnaam voorafgaan.
- 5.4.1.1.15 *Bijzondere bepalingen voor het vervoer van stoffen die door middel van temperatuurbeheersing gestabiliseerd zijn*

Indien het woord "GESTABILISEERD" deel uitmaakt van de juiste vervoersnaam (zie ook 3.1.2.6), moeten, indien de stabilisatie door middel van temperatuurbeheersing verkregen wordt, de controle- en kritieke temperaturen (zie 7.1.7) als volgt op het vervoersdocument aangegeven worden:

"Controletemperatuur:..... °C Kritieke temperatuur: .... °C"

5.4.1.1.16 *Volgens bijzondere bepaling 640 in hoofdstuk 3.3 vereiste informatie*

Daar waar dit door bijzondere bepaling 640 van hoofdstuk 3.3 vereist wordt, moet het vervoersdocument zijn voorzien van de formulering "**Bijzondere bepaling 640X**" waarbij "X" de hoofdletter is die in kolom (6) van tabel A van hoofdstuk 3.2 achter de relevante verwijzing naar bijzondere bepaling 640 staat.

5.4.1.1.17 *Bijzondere bepalingen voor het vervoer van vaste stoffen in bulkcontainers conform 6.11.4 van het ADR.*

Indien vaste stoffen in bulkcontainers conform 6.11.4 vervoerd worden, moet in het vervoersdocument worden aangegeven (zie Opmerking aan het begin van 6.11.4. van het ADR):

"Bulkcontainer BK (x)¹ door de bevoegde autoriteit van ..... toegelaten".

5.4.1.1.18 *Bijzondere bepalingen voor het vervoer van milieugevaarlijke stoffen (aquatisch milieu)*

Indien een stof die tot een van de klassen 1 t/m 9 behoort, voldoet aan de criteria voor de classificatie van 2.2.9.1.10, dan moet in het vervoersdocument de volgende aanvullende vermelding zijn opgenomen: "MILIEUGEVAARLIJK" of "MARINE POLLUTANT/MILIEUGEVAARLIJK". Dit aanvullende voorschrift is niet van toepassing op UN-nummers 3077 en 3082 of op de uitzonderingen genoemd in 5.2.1.8.1.

Voor vervoer in een transportketen die ook zeevervoer omvat is de vermelding "MARINE POLLUTANT" (overeenkomstig 5.4.1.4.3 van de IMDG Code) acceptabel.

5.4.1.1.19 *Bijzondere bepalingen voor het vervoer van afgedankte verpakkingen leeg, ongereinigd (UN-nr. 3509)*

De in 5.4.1.1.1 b) vermelde juiste vervoersnaam voor afgedankte verpakkingen, leeg, ongereinigd wordt aangevuld met de woorden "(BEVAT RESTEN VAN [...])" gevolgd door de met de resten corresponderende klasse(n) en bijkomende gevaren, in de volgorde van de klassenummers. Bovendien is 5.4.1.1.1 f) niet van toepassing.

Voorbeeld: Afgedankte verpakkingen, leeg, ongereinigd waarin goederen van klasse 4.1 zijn vervoerd en die samen zijn verpakt in een collo met afgedankte verpakkingen, leeg, ongereinigd waarin goederen van klasse 3 met een bijkomend gevaar van klasse 6.1 zijn vervoerd moeten in het vervoersdocument worden aangemerkt als:

"UN 3509 AFGEDANKTE VERPAKKINGEN, LEEG, ONGEREINIGD (BEVAT RESTEN VAN 3, 4.1, 6.1), 9".

5.4.1.1.20 *Bijzondere bepalingen voor het vervoer van stoffen die overeenkomstig 2.1.2.8 zijn ingedeeld*

Voor vervoer overeenkomstig 2.1.2.8 moet de volgende verklaring aan het vervoersdocument worden toegevoegd: "Ingedeeld overeenkomstig 2.1.2.8".

5.4.1.1.21 *Bijzondere bepalingen voor het vervoer van UN-nrs. 3528, 3529 en 3530*

Voor vervoer van UN-nrs. 3528, 3529 en 3530 moet het vervoersdocument, indien vereist volgens bijzondere bepaling 363 van hoofdstuk 3.3, de volgende aanvullende verklaring bevatten "Vervoer overeenkomstig bijzondere bepaling 363".

5.4.1.1.22 *Bijzondere bepalingen voor het vervoer in bilgeboten en bunkerboten*

5.4.1.1.2 en 5.4.1.1.6.3 zijn niet van toepassing op bilgeboten en bunkerboten.

5.4.1.2 Aanvullende of bijzondere informatie, vereist voor bepaalde klassen

5.4.1.2.1 *Bijzondere bepalingen voor klasse 1*

a) Het vervoersdocument moet in aanvulling op de voorschriften in 5.4.1.1.1 f) vermelden:

---

¹ (x) naar gelang van toepassing te vervangen door "1" of "2".

- de totale netto massa explosieve inhoud ² in kg, voor elk(e) stof of voorwerp voorzien van een verschillend UN-nummer;
  - de totale netto massa explosieve inhoud² voor alle stoffen en voorwerpen die door het vervoersdocument worden omvat;
- b) Voor gezamenlijke verpakking van twee verschillende goederen moet de omschrijving van de goederen in het vervoersdocument de UN-nummers omvatten, alsmede van beide stoffen of voorwerpen de in hoofdletters gedrukte benamingen uit de kolommen (1) en (2) van tabel A van hoofdstuk 3.2. Indien zich meer dan twee verschillende goederen in hetzelfde collo bevinden volgens de voorschriften voor gezamenlijke verpakking, vermeld in 4.1.10 van het ADR, bijzondere bepalingen MP1, MP2 en MP20 t/m 24, moet het vervoersdocument onder de omschrijving van de goederen de UN-nummers van alle stoffen en voorwerpen die zich in het collo bevinden aangeven met de omschrijving "**Goederen van UN-nummers ....**";
- c) Voor het vervoer van stoffen en voorwerpen, die zijn toegewezen aan een n.e.g.-positie of de positie "0190 ONTPLOFBARE STOF, MONSTER" of die zijn verpakt in overeenstemming met verpakkingsinstructie P101 van 4.1.4.1 van het ADR, moet bij het vervoersdocument een kopie zijn gevoegd van de toestemming van de bevoegde autoriteit met de vervoersvoorwaarden. Deze moet in een officiële taal van het land van afzending zijn gesteld en ook, indien die taal niet het Engels, Frans of Duits is, in het Engels, Frans of Duits, tenzij eventuele overeenkomsten, die tussen de bij het vervoer betrokken landen gesloten zijn, anders bepalen.
- d) Indien colli die stoffen en voorwerpen van de compatibiliteitsgroepen B en D bevatten, volgens de voorschriften van 7.5.2.2 in één voertuig of wagen worden samengeladen, moet een kopie van de goedkeuring door de bevoegde autoriteit van het beschermende compartiment of omhullingsstelsel overeenkomstig 7.5.2.2, voetnoot ^a onder de tabel van ADR of RID, bij het vervoersdocument zijn gevoegd.
Deze moet in een officiële taal van het land van verzending zijn gesteld. Deze moet in een officiële taal van het land van verzending zijn gesteld en ook, indien die taal niet het Engels, Frans of Duits is, in het Engels Frans of Duits, tenzij eventuele overeenkomsten, die tussen de bij het vervoer betrokken landen gesloten zijn, anders bepalen;
- e) Indien ontplofbare stoffen of voorwerpen in verpakkingen volgens verpakkingsinstructie P101 van het ADR worden vervoerd, moet in het vervoersdocument de verklaring "**Verpakking toegelaten door de bevoegde autoriteit van ..**" zijn opgenomen (zie 4.1.4.1, verpakkingsinstructie P101).
- f) (*Gereserveerd*)
- g) Indien vuurwerk van de UN-nummers 0333, 0334, 0335, 0336 en 0337 wordt vervoerd, moet in het vervoersdocument de volgende vermelding zijn opgenomen:
"Classificatie van vuurwerk door de bevoegde autoriteit van XX met de referentie voor vuurwerk XX/YYZZZ".
Het certificaat voor de goedkeuring van de classificatie hoeft niet te worden meegezonden met de verzending, maar moet door de afzender voor controledoelinden aan de vervoerder of de bevoegde autoriteiten beschikbaar gesteld worden. Het certificaat voor de goedkeuring van de classificatie of een kopie daarvan moet zijn gesteld in een officiële taal van het land van afzending en indien die taal niet het Duits, Engels of Frans is, in het Duits, Engels of Frans."

Opmerking 1: Naast de juiste vervoersnaam mag in het vervoersdocument de handels- of technische benaming van de goederen worden vermeld.

Opmerking 2: De referentie(s) voor de classificatie moet(en) bestaan uit: de Overeenkomstsluitende Partij bij het ADR waar de classificatiecode overeenkomstig bijzondere bepaling 645 van 3.3.1 is goedgekeurd, aangegeven door het onderscheidingsteken voor motorvoertuigen in het internationaal verkeer (XX)³, de identificatie van de bevoegde autoriteit (YY) en een unieke referentie naar een serie (ZZZZ). Voorbeelden van dergelijke referenties voor classificaties zijn:

- GB/HSE123456
- D/BAM1234

5.4.1.2.2 Aanvullende bepalingen voor klasse 2

- a) Voor het vervoer van mengsels (zie 2.2.2.1.1) in tanks (afneembare tanks, vaste tanks, reservoirwagens, transporttanks, tankcontainers of elementen van batterijwagens of van MEGC's) moet de samenstelling van het mengsel als een volume- of massapercentage zijn opgegeven. Bestanddelen met een

² Voor voorwerpen wordt onder "explosieve inhoud" verstaan de ontplofbare stof die zich in het voorwerp bevindt.

³ Onderscheidingsteken van de staat van inschrijving gebruikt op motorvoertuigen en aanhangwagens in het internationale wegverkeer, bv. overeenkomstig het Verdrag van Genève inzake het wegverkeer (1949) of het Verdrag van Wenen inzake het Wegverkeer (1968).

concentratie lager dan 1% behoeven niet te worden aangegeven (zie ook 3.1.2.8.1.2). De samenstelling van het mengsel hoeft niet te worden aangegeven indien ter aanvulling van de juiste vervoersnaam de op grond van bijzondere bepaling 581, 582 of 583 toegestane technische benamingen worden gebruikt.

b) Voor het vervoeren van flessen, grote cilinders, drukvaten, cryo-houders en flessenbatterijen onder de voorwaarden van 4.1.6.10 van het ADR, moet de volgende verklaring in het vervoersdocument zijn opgenomen: **"Vervoer volgens 4.1.6.10 van het ADR"**.

c) (*Gereserveerd*)

d) In geval van tankcontainers waarin sterk gekoelde vloeibaar gemaakte gassen worden vervoerd, moet de afzender de datum (of tijd) waarop de werkelijke verblijftijd wordt overschreden, in het vervoersdocument opnemen.

"Einde van verblijftijd: ..... (DD/MM/JJJJ)".

5.4.1.2.3 *Aanvullende bepalingen voor zelfontledende stoffen en polymeriserende stoffen van klasse 4.1 en organische peroxiden van klasse 5.2*

5.4.1.2.3.1 Voor zelfontledende stoffen van klasse 4.1 en voor organische peroxiden van klasse 5.2 waarvoor tijdens het vervoer temperatuurbeheersing nodig is (voor zelfontledende stoffen of polymeriserende stoffen, zie 2.2.41.1.17; voor polymeriserende stoffen, zie 2.2.41.1.21; voor organische peroxiden, zie 2.2.52.1.15), moeten de controle- en kritieke temperaturen als volgt in het vervoersdocument zijn aangegeven:

"Controletemperatuur: ... °C Kritieke temperatuur: ... °C".

5.4.1.2.3.2 Indien de bevoegde autoriteit voor bepaalde zelfontledende stoffen van klasse 4.1 en bepaalde organische peroxiden van klasse 5.2 heeft toegestaan dat het etiket volgens model nr.1 voor een bijzondere verpakking achterwege kan blijven (zie 5.2.2.1.9), moet een verklaring van die strekking als volgt in het vervoersdocument zijn opgenomen:

"Het etiket volgens model nr. 1 is niet vereist".

5.4.1.2.3.3 Indien organische peroxiden en zelfontledende stoffen worden vervoerd onder omstandigheden waarvoor goedkeuring wordt vereist (zie voor organische peroxiden 2.2.52.1.8, 4.1.7.2.2 en bijzondere bepaling TA2 van 6.8.4 van het ADR; zie voor zelfontledende stoffen 2.2.41.1.13 en 4.1.7.2.2 van het ADR), moet een verklaring van die strekking in het vervoersdocument zijn opgenomen, b.v. **"Vervoer volgens 2.2.52.1.8"**.

Een kopie van de goedkeuring door de bevoegde autoriteit met de vervoersvoorwaarden moet aan het vervoersdocument zijn toegevoegd. Deze moet in een officiële taal van het land van verzending zijn gesteld en ook, indien die taal niet het Engels, Frans of Duits is, in het Engels, Frans of Duits, tenzij eventuele overeenkomsten, die tussen de bij het vervoer betrokken landen gesloten zijn, anders bepalen.

5.4.1.2.3.4 Indien een monster van een organisch peroxide (zie 2.2.52.1.9) of een zelfontledende stof (zie 2.2.41.1.15) wordt vervoerd, moet een verklaring van die strekking in het vervoersdocument zijn opgenomen, bijv. **"Vervoer volgens 2.2.52.1.9"**.

5.4.1.2.3.5 Indien zelfontledende stoffen van type G (zie het Handboek beproevingen en criteria, Deel II, paragraaf 20.4.2 g)) worden vervoerd, mag de volgende verklaring in het vervoersdocument worden vermeld: **"Geen zelfontledende stof van klasse 4.1"**.

Indien organische peroxiden van type G (zie het Handboek beproevingen en criteria, Deel II, paragraaf 20.4.3 g)) worden vervoerd, mag de volgende verklaring in het vervoersdocument worden vermeld: **"Geen stof van klasse 5.2"**.

5.4.1.2.4 *Aanvullende bepalingen voor klasse 6.2*

In aanvulling op de informatie betreffende de geadresseerde (zie 5.4.1.1.1 h), moet de naam en het telefoonnummer van een verantwoordelijke persoon worden aangegeven.

5.4.1.2.5 *Aanvullende bepalingen voor klasse 7*

5.4.1.2.5.1 Bij elke zending met stoffen van klasse 7 moet in het vervoersdocument, indien van toepassing, de volgende informatie in de onderstaande volgorde direct na de informatie conform 5.4.1.1.1 a) tot en met c) en k) worden vermeld:

a) de naam of het symbool van elk radionuclide of, voor mengsels van radionucliden, een geschikte algemene omschrijving of een lijst van de meest beperkende nucliden;

b) een beschrijving van de fysische en chemische toestand van de stof, of de aanduiding dat het een radioactieve stof in speciale toestand of een gering verspreidbare radioactieve stof betreft. Een chemische verzamelaanduiding is aanvaardbaar voor de chemisch hoedanigheid. Voor radioactieve stoffen met bijkomend gevaar, zie bijzondere bepaling 172, subparagraaf (c), van hoofdstuk 3.3;

- c) de hoogste activiteit van de radioactieve inhoud tijdens het vervoer, uitgedrukt in becquerel (Bq) met een bijbehorend SI-symbool voor het voorvoegsel (zie 1.2.2.1). Bij splijtbare stoffen mag in plaats van de activiteit de massa van de splijtbare stoffen (of bij mengsels, indien van toepassing, van elk splijtbaar nuclide) in gram (g), of veelvoud daarvan, worden gebruikt in plaats van de activiteit.
- d) de categorie van het collo, d.w.z. I-WIT, II-GEEL of III-GEEL;
- e) de transportindex (alleen bij de categorieën II-GEEL en III-GEEL);
- f) voor splijtbare stoffen:
  - i) Verzonden onder een van de vrijstellingen van 2.2.7.2.3.5 a) tot en met f), verwijzing naar die paragraaf;
  - ii) Verzonden onder 2.2.7.2.3.5 c) tot en met e), de totale massa van splijtbare nucliden;
  - iii) Onderdeel van een collo waarvoor een van de paragrafen van 6.4.11.2 a) tot en met c) of 6.4.11.3 van het ADR wordt toegepast, verwijzing naar die paragraaf;
  - iv) De criticaliteits-veiligheidsindex, voor zover van toepassing;
- g) het identificatiekenmerk voor elk Certificaat van Goedkeuring van een bevoegde autoriteit (radioactieve stoffen in speciale toestand, gering verspreidbare radioactieve stoffen, splijtbare stoffen vrijgesteld onder 2.2.7.2.3.5 f), speciale regeling, model van collo of verzending) van toepassing zijnde op de zending;
- h) voor zendingen met meer dan één collo moet de in 5.4.1.1.1 en in a) tot en met g) hierboven voorgeschreven informatie voor ieder collo worden aangegeven. Voor colli in een oververpakking, in een container of een voertuig moet een gedetailleerde opgave van de inhoud van elk collo binnen de oververpakking, de container of het voertuig worden bijgevoegd. Indien op een plaats van tussentijdse lossing colli worden gehaald uit de oververpakking, de container of het voertuig, dan moeten de daarvoor vereiste vervoersdocumenten beschikbaar worden gesteld;
- i) Wanneer een zending moet worden verzonden onder exclusief gebruik, de opmerking "**VERZENDING ONDER EXCLUSIEF GEBRUIK**"; en
- j) Voor LSA-II en LSA-III stoffen, SCO-I en SCO-II de totale activiteit van de zending als een veelvoud van A₂. Bij radioactieve stoffen waarvoor de waarde van A₂ onbegrensd is, moet het veelvoud van A₂ gelijk aan nul zijn.

5.4.1.2.5.2 De afzender moet in de vervoersdocumenten een verklaring opnemen met betrekking tot de eventuele activiteiten die de vervoerder geacht wordt te ondernemen. De verklaring moet gesteld zijn in de talen die noodzakelijk worden geacht door de vervoerder of de betrokken autoriteiten, en moet ten minste de volgende informatie bevatten:

- a) Aanvullende maatregelen voor het laden, het vastzetten, het vervoer, de behandeling en het lossen van het collo, de oververpakking of de container met inbegrip van eventuele bijzondere stuwagevoorschriften voor de veilige warmteafvoer [zie 7.1.4.14.7.3.2], of een verklaring dat dergelijke maatregelen niet noodzakelijk zijn;
- b) Beperkingen ten aanzien van de transportmodaliteit of voertuig of wagen en eventueel noodzakelijke aanwijzingen voor de te volgen route;
- c) Noodprocedures die van toepassing zijn op de zending.

5.4.1.2.5.3 In alle gevallen van internationaal vervoer van colli, waarvoor goedkeuring door de bevoegde autoriteit van het ontwerp of de zending is vereist, waarvoor verschillende typen goedkeuring van toepassing zijn in de verschillende landen die bij de zending betrokken zijn, moet het UN-nummer en de juiste vervoersnaam voorgeschreven in 5.4.1.1.1 in overeenstemming zijn met het certificaat van het land van oorsprong van het ontwerp.

5.4.1.2.5.4 De van toepassing zijnde certificaten van bevoegde autoriteiten behoeven niet noodzakelijkerwijs de zending te vergezellen. De afzender moet ze voorafgaand aan het laden en lossen ter beschikking stellen van de vervoerder(s).

5.4.1.3 (Gereserveerd)

5.4.1.4 Vereiste opmaak en taal

5.4.1.4.1 Het document met de in 5.4.1.1 en 5.4.1.2 beschreven informatie mag een document zijn dat reeds vereist is op grond van andere, van kracht zijnde voorschriften voor vervoer middels een andere vervoerswijze. In geval van diverse geadresseerden mogen de naam en het adres van de geadresseerden en de afgeleverde hoeveelheden, die het mogelijk maken dat de aard en de vervoerde hoeveelheden te allen tijde kunnen worden vastgesteld, worden vermeld in andere te gebruiken documenten of in alle andere documenten die overeenkomstig andere specifieke regelingen verplicht zijn en die aan boord van het voertuig moeten zijn.

De in het document te vermelden aanduiding moeten in een officiële taal van het land van afzending zijn gesteld, en bovendien, indien die taal niet het Engels, Frans, of Duits is, in het Engels, Frans of Duits, tenzij overeenkomsten die tussen de bij het vervoer betrokken landen gesloten zijn, anders bepalen.

- 5.4.1.4.2 Indien wegens de omvang van de lading een zending niet in zijn geheel op een enkele transporteenheid kan worden geladen, moeten tenminste evenveel afzonderlijke documenten, of afschriften van het enkele document zijn opgemaakt als er transporteenheden zijn beladen. Verder moeten in alle gevallen afzonderlijke vervoersdocumenten zijn opgemaakt voor zendingen of delen van zendingen, die wegens de in 7.5.2 van het ADR uitgevaardigde verbodsbepalingen niet in hetzelfde voertuig mogen worden samengeladen.

De informatie met betrekking tot de aan de te vervoeren goederen verbonden gevaren (zoals aangegeven in 5.4.1.1) mag worden opgenomen in, of worden gecombineerd met een bestaand vervoersdocument of vrachtafhandeldingsdocument. De opmaak van de informatie in het document [of de volgorde van overdracht van de overeenkomstige gegevens door middel van technieken als elektronische gegevensverwerking (EDP) of elektronische gegevensuitwisseling (EDI)] moet eruitzien zoals bepaald in 5.4.1.1.1.

Wanneer een bestaand vervoersdocument of vrachtafhandeldingsdocument niet als multimodaal vervoersdocument voor gevaarlijke goederen kan worden gebruikt, wordt het gebruik van documenten die overeenkomen met het in 5.4.5 aangegeven voorbeeld raadzaam geacht ⁴.

5.4.1.5 Niet-gevaarlijke goederen

Indien goederen die in tabel A van hoofdstuk 3.2 met name worden genoemd, niet aan het ADN onderworpen zijn, omdat zij volgens deel 2 als niet-gevaarlijk worden beschouwd, mag de afzender in het vervoersdocument een verklaring van die strekking opnemen, bijv. "**Geen goederen van klasse...**"

Opmerking: Deze bepaling mag in het bijzonder worden gebruikt wanneer de afzender van mening is dat vanwege de chemische aard van de vervoerde goederen (bijv. oplossingen en mengsels) of vanwege het feit dat dergelijke goederen volgens andere voorschriften gevaarlijk geacht worden, de verzending tijdens de reis aan controle onderworpen zou kunnen worden.

5.4.2 Container-/voertuigbeladingscertificaat

Opmerking: Wanneer in deze sectie over "voertuig" wordt gesproken, kan hieronder ook "wagen" worden verstaan.

Indien het vervoer van gevaarlijke goederen in een container voorafgaat aan een zeereis, moet een container-/voertuigbeladingscertificaat overeenkomstig sectie 5.4.2 van de IMDG Code ⁵ bij het vervoersdocument zijn gevoegd ⁶.

⁴ Indien hiervan gebruik gemaakt wordt kunnen de desbetreffende aanbevelingen van het Centrum van de Verenigde Naties UNECE voor de Vergemakkelijking van Handel en Electronische Transacties (UN/CEFACT) worden geraadpleegd, in het bijzonder Aanbeveling nr.1 (Modellen voor Handelsdocumenten van de Verenigde Naties) (ECE/TRADE/137, uitgave 81.3), Modellen voor Handelsdocumenten van de Verenigde Naties -Richtlijnen voor Toepassingen (ECE/TRADE/270, uitgave 2002), Aanbeveling nr. 11 (Documentatieaspecten van het Internationale Vervoer van Gevaarlijke Goederen (ECE/TRADE/204, uitgave 96.1 - thans in revisie) en Aanbeveling nr. 22 (Modellen voor genormaliseerde Verzendingsinstructies) (ECE/TRADE/168, uitgave 1989). Zie ook de Samenvatting van Aanbevelingen van de UN/CEFACT voor de Vergemakkelijking van de Handel (ECE/TRADE/346, uitgave 2006) en de Gids van de Verenigde Naties van Elementen van Handelsgegevens (UNTDED) (ECE/TRADE/362, uitgave 2005).

⁵ Richtlijnen voor gebruik in de praktijk en bij de opleiding voor het laden van goederen in transporteenheden zijn ook opgesteld door de Internationale Maritieme Organisatie (IMO), de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) en de Economische commissie voor Europa van de Verenigde Naties (UNECE) en zijn gepubliceerd door IMO ["IMO/ILO/UN-ECE Praktijkcode voor het sturen van laadeenheden (Code of Practice for Packing of Cargo Transport Units (CTU code))"].

⁶ Sectie 5.4.2 van de IMDG Code (wijziging 38-16) schrijft het volgende voor:

"5.4.2 Container-/voertuigbeladingscertificaat

Indien het vervoer van gevaarlijke goederen in een voertuig voorafgaat aan een zeereis, kan een "container-/voertuigbeladingscertificaat" overeenkomstig sectie 5.4.2 van de IMDG Code^{5,6} bij het vervoersdocument zijn gevoegd.

- 5.4.2.1 Indien gevaarlijke goederen in een container of voertuig worden verpakt of geladen, moeten de voor het beladen van de container of het voertuig verantwoordelijke personen een "container-/voertuigbeladingscertificaat" verschaffen, waarin het (de) container-/voertuig-/eenheidsidentificatie-nummer(s) vermeld staan en officieel verklaren dat de operatie uitgevoerd is in overeenstemming met de volgende voorwaarden:

1. De container/het voertuig was schoon, droog en leeg en ogenschijnlijk geschikt voor ontvangst van de goederen;

De functies van het onder 5.4.1 vereiste vervoersdocument en van het container-/voertuigbeladingscertificaat zoals hierboven genoemd, mogen in een enkel document worden opgenomen; zo dat niet het geval is, moeten deze documenten aan elkaar zijn gehecht. Indien deze functies in een enkel document zijn opgenomen, kan worden volstaan met een verklaring in het vervoersdocument dat de belading van de container of het voertuig is uitgevoerd overeenkomstig de van toepassing zijnde reglementen van de vervoerwijzen tezamen met de identificatie van de voor het container-/voertuigbeladingscertificaat verantwoordelijke persoon.

Opmerking: *Het container-/voertuigbeladingscertificaat is niet vereist voor transporttanks, tankcontainers en MEGC's.*

-
2. Colli, die gescheiden moeten worden overeenkomstig van toepassing zijnde eisen tot gescheiden houden, zijn niet gezamenlijk op of in de container/het voertuig verpakt [tenzij overeenkomstig 7.3.4.1 (van de IMDG Code) goedgekeurd door de betrokken bevoegde autoriteit];
  3. Alle colli zijn uitwendig geïnspecteerd op schade en alleen gave colli zijn geladen;
  4. Vaten zijn rechtstandig gestuwd, tenzij door de bevoegde autoriteit anders toegestaan, en alle goederen zijn op deugdelijke wijze geladen en, zo nodig, voldoende vastgezet met vastzettingmateriaal passend bij de wijze(n) van vervoer voor het voorgenomen traject;
  5. Losgestorte goederen zijn gelijkmatig over de container / het voertuig verdeeld;
  6. Voor zendingen waaronder begrepen goederen van klasse 1, met uitzondering van subklasse 1.4, is de container/het voertuig constructief geschikt overeenkomstig 7.1.1 (van de IMDG Code);
  7. De container/het voertuig en de colli zijn in voorkomend geval op deugdelijke wijze gemerkt en geëtiketteerd;
  8. Wanneer stoffen die een verstikkingsgevaar met zich meebrengen worden gebruikt voor koelings- of conditioneringsdoeleinden (zoals droogijs (UN 1845) of stikstof, sterk gekoeld, vloeibaar (UN 1977) of argon, sterk gekoeld, vloeibaar (UN 1951)), wordt de container / het voertuig uitwendig gemerkt in overeenstemming met 5.5.3.6 (van de IMDG Code); en
  9. Voor elke zending gevaarlijke goederen die in de container/het voertuig geladen is, is een vervoersdocument voor gevaarlijke goederen, zoals aangegeven in 5.4.1 (van de IMDG Code), ontvangen.

Opmerking: *Het container-/voertuigbeladingscertificaat is voor transporttanks niet vereist.*

- 5.4.2.2 De in het vervoersdocument gevaarlijke goederen en het container-/voertuigbeladingscertificaat vereiste informatie mag in een enkel document worden opgenomen; zo niet, dan moeten deze documenten aan elkaar zijn gehecht. Indien de informatie in een enkel document opgenomen wordt, moet het document een ondertekende verklaring omvatten, zoals "It is declared that the packing of the goods into the container/vehicle has been carried out in accordance with the applicable provisions" (Hierbij wordt verklaard dat het laden van de goederen in de container/ het voertuig uitgevoerd is in overeenstemming met de van toepassing zijnde voorschriften). Deze verklaring moet worden gedateerd en de persoon die deze verklaring ondertekent, moet op het document herkenbaar worden gemaakt.
- 5.4.2.3 Indien het container-/voertuigbeladingscertificaat aan de vervoerder wordt aangeboden door middel van elektronische gegevensverwerking (EDP) of elektronische gegevensuitwisseling (EDI) als overdrachtstechniek, mag/mogen de handtekening(en) elektronische handtekening(en) zijn of worden vervangen door de naam/namen (in hoofdletters) van de persoon die gerechtigd is te tekenen.
- 5.4.2.4 Indien het container-/voertuigbeladingscertificaat aan de vervoerder wordt aangeboden door middel van elektronische gegevensverwerking (EDP) of elektronische gegevensuitwisseling (EDI) en indien vervolgens de gevaarlijke goederen worden overgedragen aan een vervoerder die een container-/voertuigbeladingscertificaat eist, moet de vervoerder garanderen dat het papieren document het volgende aangeeft "het origineel is elektronisch ontvangen" en dat de naam van de ondertekenaar in hoofdletters is aangegeven."

5.4.3   Schriftelijke instructies

- 5.4.3.1**   Als hulpmiddel tijdens een noodsituatie na een ongeval, die kan voorkomen of optreden tijdens het vervoer, moeten schriftelijke instructies in de in 5.4.3.4 gespecificeerde vorm worden meegevoerd in het stuurhuis en zij moeten snel beschikbaar zijn.
- 5.4.3.2**   Deze instructies moeten door de vervoerder aan de schipper worden verstrekt vóór het laden en gesteld zijn in een taal/talen die de schipper en de deskundige kan lezen en begrijpen. De schipper moet waarborgen dat elk lid van de betrokken bemanning van het voertuig de instructies begrijpt en in staat is deze naar behoren toe te passen.
- 5.4.3.3**   Vóór het laden moeten de leden van de bemanning zich op de hoogte stellen van de gevaarlijke goederen die worden geladen en de schriftelijke instructies raadplegen wat betreft bijzonderheden van de te treffen maatregelen in het geval van een ongeval of een noodgeval.
- 5.4.3.4**   De schriftelijke instructies moeten wat betreft vorm en inhoud overeenkomen met het volgende model van vier bladzijden.

SCHRIFTELIJKE INSTRUCTIES VOLGENS HET ADN

Maatregelen in het geval van een ongeval of noodgeval

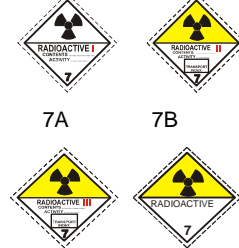

In het geval van een ongeval of noodgeval dat tijdens het vervoer kan voorkomen of optreden, moeten de leden van de bemanning de volgende maatregelen treffen, indien dit veilig en praktisch uitvoerbaar is:

- Informeer alle andere personen aan boord over de noodtoestand en houdt ze zoveel mogelijk op afstand van de gevarezone. Waarschuw alle andere schepen in de omgeving.
- Vermijd ontstekingsbronnen en in het bijzonder, rook niet, gebruik geen elektronische sigaretten of soortgelijke apparaten of schakel geen apparatuur in of uit, voor zover zij niet voldoen aan de voorwaarden voor gebruik in zone 1. (d.w.z. geen installaties of apparaten die volgens 9.1.0.52.1, 9.3.1.52.2, 9.3.2.52.2 of 9.3.3.52.2 rood zijn gekenmerkt) en niet voor gebruik bij ongevallenbestrijding zijn bedoeld.
- Informeer de bevoegde instanties, geef daarbij zoveel mogelijk informatie over het voorval of ongeval en de stoffen die daarbij betrokken zijn.
- Houd de vervoersdocumenten en het laadplan beschikbaar voor de hulpverleners bij hun aankomst.
- Loop niet in vrijgekomen stoffen of raak ze niet aan en vermijd inademing van gassen, rook, stof en dampen door boven de wind te blijven.
- Bestrijd, voor zover mogelijk en veilig uitvoerbaar kleine/ beginnende branden.
- Gebruik voor zover mogelijk en veilig uitvoerbaar de uitrusting aan boord om het vrijkomen in het aquatisch milieu te voorkomen en vrijgekomen stoffen in te sluiten/op te vangen.
- Leg het schip, indien nodig en veilig uitvoerbaar, vast om afdrijven te voorkomen.
- Ga indien nodig weg uit de omgeving van het ongeval of het noodgeval, en adviseer andere personen weg te gaan en volg het advies op van de bevoegde instantie.
- Verwijder alle verontreinigde kleding en gebruikte verontreinigde beschermende uitrusting, voer deze op veilige wijze af en was het lichaam met geschikte middelen.
- Neem de aanvullende aanwijzingen in acht die in de hierna volgende tabel zijn toegekend aan de gevaren van alle betrokken goederen. Voor vervoer in colli of los gestort komen de gevaren overeen met het nummer van het model gevaarsetiket; voor vervoer in tankschepen met de gegevens overeenkomstig 5.4.1.1.2 c.

Aanvullende aanwijzingen voor leden van de bemanning betreffende de gevaarseigenschappen van gevaarlijke goederen per klasse en betreffende te nemen maatregelen afhankelijk van de heersende omstandigheden

(Grote) gevaarsetiketten	Gevaarseigenschappen	Aanvullende aanwijzingen
(1)	(2)	(3)
<p>Ontpofbare stoffen en voorwerpen</p> <p>1 1.5 1.6</p>	<p>Kunnen uiteenlopende eigenschappen en effecten bezitten, zoals massa-detonatie, scherfwerking, intense brand/ warmtestroomdichtheid, vorming van verblindend licht, hard lawaai of rook. Gevoelig voor schokken en/of stoot en/of warmte.</p>	<p>Zoek dekking maar blijf op afstand van ramen.</p> <p>Manoeuvreer het schip zo ver als mogelijk van bewoonde gebieden en infrastructurale werken vandaan.</p>
<p>Ontpofbare stoffen en voorwerpen</p> <p>1.4</p>	<p>Gering ontploffings- en brandgevaar.</p>	<p>Zoek dekking.</p>
<p>Brandbare gassen</p> <p>2.1 2</p>	<p>Brandgevaar Ontploffingsgevaar Kan onder druk staan Verstikkingsgevaar Kan verbranding en/of bevrozing veroorzaken Houders/tanks kunnen bij verhitting ontploffen.</p>	<p>Zoek dekking. Blijf weg uit laaggelegen gebieden.</p>
<p>Niet brandbare, niet giftige gassen</p> <p>2.2 2</p>	<p>Verstikkingsgevaar Kan onder druk staan. Kan bevrozing veroorzaken. Houders/tanks kunnen bij verhitting ontploffen.</p>	<p>Zoek dekking. Blijf weg uit laaggelegen gebieden.</p>
<p>Giftige gassen</p> <p>2.3</p>	<p>Vergiftigingsgevaar Kan onder druk staan. Kan verbranding en/of bevrozing veroorzaken. Houders/tanks kunnen bij verhitting ontploffen.</p>	<p>Gebruik vluchtmasker voor noodgevallen. Zoek dekking. Blijf weg uit laaggelegen gebieden.</p>
<p>Brandbare vloeistoffen</p> <p>3 3</p>	<p>Brandgevaar Ontploffingsgevaar Houders/tanks kunnen bij verhitting ontploffen.</p>	<p>Zoek dekking. Blijf weg uit laaggelegen gebieden.</p>
<p>Brandbare vaste stoffen, zelfontledende stoffen, polymeriserende stoffen, vaste ontpofbare stoffen in niet explosieve toestand</p> <p>4.1</p>	<p>Brandgevaar. Ontvlambaar of brandbaar, kunnen worden ontstoken door hitte, vonken of vlammen. Kan zelfontledende stoffen bevatten die exotherm kunnen ontleden in geval van toevoer van warmte contact met andere stoffen (zoals zuren, verbindingen van zware metalen of aminen), wrijving of stoot. Dit kan leiden tot de ontwikkeling van schadelijke en brandbare gassen of dampen of spontane ontbranding. Houders/tanks kunnen bij verhitting ontploffen. Gevaar voor explosie van ontpofbare stoffen in niet-explosieve toestand nadat desensibilisering verloren is gegaan.</p>	
<p>Voor zelfontbranding vatbare stoffen</p> <p>4.2</p>	<p>Gevaar van spontane ontbranding indien colli zijn beschadigd of de inhoud is vrijgekomen. Kan heftig met water reageren.</p>	
<p>Stoffen die in contact met water brandbare gassen ontwikkelen</p> <p>4.3 4</p>	<p>Brand- en ontploffingsgevaar in contact met water.</p>	<p>Vrijgekomen stoffen moeten droog worden gehouden door de vrijgekomen stof te bedekken.</p>

Aanvullende aanwijzingen voor leden van de bemanning betreffende de gevaarseigenschappen van gevaarlijke goederen per klasse en betreffende te nemen maatregelen afhankelijk van de heersende omstandigheden

(Grote) gevaarsetiketten (1)	Gevaarseigenschappen (2)	Aanvullende aanwijzingen (3)
Oxiderende stoffen 5.1	Gevaar van heftige reactie, ontsteking en ontploffing in contact met brandbare of ontvlambare stoffen.	Vermijd vermenging met ontvlambare of brandbare stoffen (bijv. zaagsel).
Organische peroxiden 5.2	Gevaar van exotherme ontleding bij hoge temperaturen, in contact met andere stoffen (zoals zuren, verbindingen van zware metalen of aminen), wrijving of stoot. Dit kan leiden tot ontwikkeling van schadelijke en brandbare gassen of dampen of spontane ontbranding.	Vermijd vermenging met ontvlambare of brandbare stoffen (bijv. zaagsel).
Giftige stoffen 6.1	Gevaar van vergiftiging door inademing, contact met huid of inslikken.	Gebruik vluchtmasker.
Infectueuze (besmettelijke) stoffen 6.2	Besmettingsgevaar. Kan ernstige ziekte veroorzaken bij mensen of dieren. Gevaar voor het aquatisch milieu	
Radioactieve stoffen 7A 7B 7C 7D	Gevaar van opname en externe straling.	Tijdsduur van blootstelling beperken.
Splijtbare stoffen 7E	Gevaar van een nucleaire kettingreactie.	
Bijtende stoffen 8	Gevaar van verbranding door bijtende werking. Kunnen onderling, met water en met andere stoffen heftig reageren Vrijgekomen stof kan bijtende dampen ontwikkelen. Gevaar voor het aquatisch milieu.	
Diverse gevaarlijke stoffen en voorwerpen 9 9A	Gevaar van verbranding Brandgevaar Ontploffingsgevaar Gevaar voor het aquatisch milieu.	

Opmerking 1: Voor gevaarlijke goederen met diverse gevaren en voor gemengde ladingen, moet elke rubriek die van toepassing is, in acht worden genomen.

Opmerking 2: De aanvullende aanwijzingen in kolom (3) van de tabel mogen worden aangepast om rekening te houden met de klassen van de te vervoeren gevaarlijke goederen en hun vervoermiddelen.

Opmerking 3: Zie voor de risico's ook de gegevens in het vervoersdocument en in hoofdstuk 3.2, tabel C, kolom (5).

Aanvullende aanwijzingen voor leden van de bemanning betreffende de gevareseigenschappen van gevaarlijke goederen, aangegeven door symbolen of kenmerken en betreffende te nemen maatregelen afhankelijk van de heersende omstandigheden

Kenmerk (1)	Gevareseigenschappen (2)	Aanvullende aanwijzingen (3)
 Milieugevaarlijke stoffen	Gevaar voor het aquatisch milieu.	
 Verwarmde stoffen	Gevaar van verbranding door hitte.	Vermijd contact met hete delen van de transporteenheid en met vrijgekomen stoffen.

Uitrusting voor persoonlijke en algemene bescherming voor het uitvoeren van algemene maatregelen of gevaarspecifieke noodmaatregelen, die aan boord van het schip meegevoerd moeten worden, in overeenstemming met sectie 8.1.5 van het ADN

De in hoofdstuk 3.2, Tabel A, kolom (9) en Tabel C, kolom (18) vereiste uitrusting moet aan boord van het schip worden meegevoerd voor alle gevaren vermeld in het vervoersdocument.

5.4.3.5 De Overeenkomstsluitende Partijen leveren het secretariaat van de UNECE de officiële vertaling van de schriftelijke instructies in hun nationale taal of talen overeenkomstig deze sectie. Het secretariaat van de UNECE stelt de nationale versies van de schriftelijke instructies die het heeft ontvangen, beschikbaar aan alle Overeenkomstsluitende Partijen.

5.4.4 Bewaring van informatie over het vervoer van gevaarlijke goederen

5.4.4.1 De afzender en de vervoerder moeten gedurende een periode van ten minste drie maanden een kopie bewaren van het vervoersdocument voor gevaarlijke goederen en de bijkomende informatie en documentatie, zoals aangegeven in het ADN.

5.4.4.2 Indien de documenten elektronisch of in een computersysteem worden opgeslagen, moeten de afzender en de vervoerder in staat zijn deze in gedrukte vorm te reproduceren.

5.4.5 Voorbeeld van een formulier voor multimodaal vervoer van gevaarlijke goederen

Voorbeeld van een formulier dat kan worden gebruikt als een gecombineerd document voor de verklaring inzake gevaarlijke goederen en het container-beladingscertificaat voor multimodaal vervoer van gevaarlijke goederen.

MULTIMODAL DANGEROUS GOODS FORM

BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS

* FOR DANGEROUS GOODS: you must specify: UN No., proper shipping name, hazard class, packing group (where assigned) and any other element of information required under applicable national and international regulations

1. Shipper / Consignor /Sender	2. Transport document number			
	3. Page 1 of Pages	4. Shipper's reference		
		5. Freight Forwarder's reference		
6. Consignee	7. Carrier (to be completed by the carrier)			
<p>SHIPPER'S DECLARATION</p> <p>I hereby declare that the contents of this consignment are fully and accurately described below by the proper shipping name, and are classified, packaged, marked and labeled /placarded and are in all respects in proper condition for transport according to the applicable international and national governmental regulations.</p>				
8. This shipment is within the limitations prescribed for: (Delete non-applicable)	9. Additional handling information			
PASSENGER AND CARGO AIRCRAFT	CARGO AIRCRAFT ONLY			
10. Vessel / flight no. and date	11. Port / place of loading			
12. Port / place of discharge	13. Destination			
14. Shipping marks	*Number and kind of packages; description of goods	Gross mass (kg)	Net mass	Cube (m3)
15. Container identification No./ vehicle registration No.	16. Seal number (s)	17. Container/vehicle size & type	18. Tare (kg)	19. Total gross mass (including tare) (kg)
<p>CONTAINER/VEHICLE PACKING CERTIFICATE</p> <p>I hereby declare that the goods described above have been packed/loaded into the container/ vehicle identified above in accordance with the applicable provisions **</p> <p>MUST BE COMPLETED AND SIGNED FOR ALL CONTAINER/ VEHICLE LOADS BY PERSON RESPONSIBLE FOR PACKING/ LOADING</p>		<p>21. RECEIVING ORGANISATION RECEIPT</p> <p>Received the above number of packages/containers/trailers in apparent good order and condition unless stated hereon: RECEIVING ORGANISATION REMARKS:</p>		
20. Name of company	Haulier's name	22. Name of company (OF SHIPPER PREPARING THIS NOTE)		
Name / Status of declarant	Vehicle reg. no.	Name / Status of declarant		
Place and date	Signature and date	Place and date		
Signature of declarant	DRIVER'S SIGNATURE	Signature of declarant		

** See 5.4.2.

MULTIMODAL DANGEROUS GOODS FORM

Continuation Sheet

1. Shipper / Consignor /Sender	2. Transport document number			
	3.	4. Shipper's reference		
	Page 2 of Pages	5. Freight Forwarder's reference		
14. Shipping marks	* Number and kind of packages; description of goods	Gross mass (kg)	Net mass	Cube (m3)

* FOR DANGEROUS GOODS: you must specify: UN No., proper shipping name, hazard class, packing group (where assigned) and any other element of information required under applicable national and international regulations

BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS BLACK HATCHINGS

HOOFDSTUK 5.5

BIJZONDERE BEPALINGEN

5.5.1 (Geschrapt)

5.5.2 **Bijzondere bepalingen van toepassing op gegaste laadeenheden (UN 3359)**

5.5.2.1 **Algemeen**

5.5.2.1.1 Gegaste laadeenheden (UN 3359) die geen andere gevaarlijke goederen bevatten zijn niet onderworpen aan enige bepaling van het ADN anders dan die van deze sectie.

Opmerking: Voor doeleinden van dit hoofdstuk betekent laadeenheid een voertuig, een container, een tankcontainer, een transporttank of een MEGC.

5.5.2.1.2 Indien de gegaste laadeenheid naast het gassingsmiddel beladen wordt met gevaarlijke goederen, zijn alle bepalingen van het ADN die deze goederen betreffen (met inbegrip van het aanbrengen van grote etiketten, kenmerking en documentatie) van toepassing aanvullend op de bepalingen van de sectie.

5.5.2.1.3 Voor het vervoer van gegaste ladingen mogen uitsluitend laadeenheden worden gebruikt die op zodanige wijze gesloten kunnen worden dat de ontsnapping van gas tot een minimum wordt gereduceerd.

5.5.2.2 **Opleiding**

Personen, die betrokken zijn bij de behandeling van gegaste laadeenheden, moeten een opleiding hebben genoten passend bij hun verantwoordelijkheden.

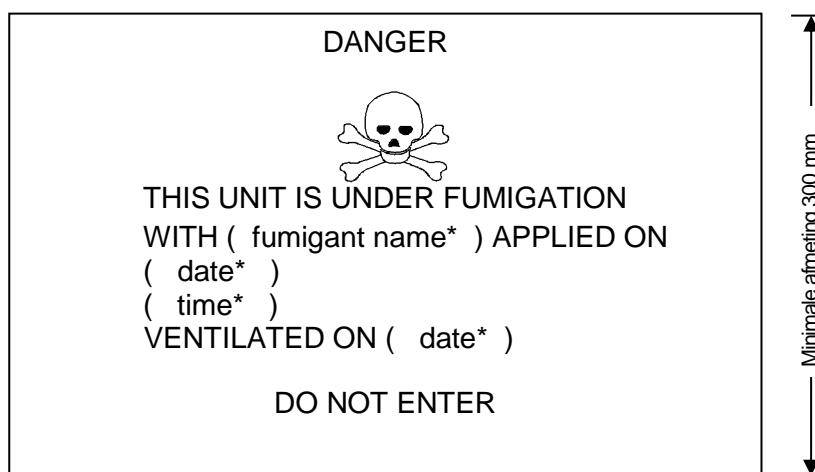
5.5.2.3 **Kenmerking en grote etiketten**

5.5.2.3.1 Een gegaste laadeenheid moet van een kenmerking zijn voorzien in de vorm van een waarschuwingsteken, zoals aangegeven in 5.5.2.3.2, dat op elk punt van toegang is aangebracht op een plaats waar het gemakkelijk kan worden gezien door personen die de laadeenheid openen of binnengaan. Deze kenmerking moet op de laadeenheid blijven totdat aan de volgende bepalingen is voldaan:

- de gegaste laadeenheid is geventileerd om schadelijke concentraties van het gassingsmiddel te verwijderen; en
- de gegaste goederen of stoffen zijn gelost.

5.5.2.3.2 Voor het waarschuwingsteken voor gegaste ladingen moet het model worden gebruikt zoals aangegeven in figuur 5.5.2.3.2.

Figuur 5.5.2.3.2

* aanduidingen die van toepassing zijn invullen

Waarschuwingsteken voor gegaste lading

Het kenmerk moet rechthoekig zijn en mag niet kleiner zijn dan 400 mm breed en 300 mm hoog; de buitenste lijn moet ten minste 2 mm breed zijn. Het kenmerk moet zwart gedrukt zijn op een witte achtergrond, met letters van ten minste 25 mm hoog. Waar geen afmetingen zijn aangegeven, moeten alle kenmerken bij benadering in verhouding zijn tot de getoonde kenmerken.

- 5.5.2.3.3 Indien de gegaste laadeenheid volledig is geventileerd ofwel door de deuren van de eenheid te openen dan wel door mechanische ventilatie na gassing, moet de datum van ventilatie worden gemerkt op het waarschuwingsteken voor gegaste lading.
- 5.5.2.3.4 Wanneer de gegaste laadeenheid is geventileerd en gelost moet het waarschuwingsteken voor gegaste lading worden verwijderd.
- 5.5.2.3.5 Grote etiketten overeenkomstig model nr. 9 (zie 5.2.2.2) mogen niet worden aangebracht op een gegaste laadeenheid behalve indien dit is voorgeschreven voor andere stoffen en voorwerpen van klasse 9 die daarin zijn geladen.

5.5.2.4 Documentatie

- 5.5.2.4.1 Documenten in verband met het vervoer van gegaste laadeenheden die niet volledig zijn geventileerd vóór het vervoer moeten de volgende informatie omvatten:
  - "UN 3359, gegaste laadeenheid, 9", of "UN 3359, gegaste laadeenheid, klasse 9";
  - de datum en de tijd van gassing; en
  - het type en de hoeveelheid van het gebruikte gassingsmiddel.

Deze bijzonderheden moeten worden gesteld in een officiële taal van het land van afzending, en bovendien, indien die taal niet het Engels, Frans of Duits is, in het Engels, Frans of Duits, tenzij eventuele overeenkomsten, die tussen de bij het vervoer betrokken landen zijn afgesloten, anders bepalen.

- 5.5.2.4.2 De documenten mogen in een willekeurige vorm zijn, onder voorwaarde dat zij de informatie bevatten, voorgeschreven in 5.5.2.4.1. Deze informatie moet gemakkelijk zijn te identificeren, leesbaar en duurzaam zijn.
- 5.5.2.4.3 Er moeten instructies worden verschaft voor de verwijdering van alle resten van gassingsmiddel met inbegrip van voorzieningen voor de gassing (indien deze zijn gebruikt).
- 5.5.2.4.4 Indien de gegaste laadeenheid volledig is geventileerd en de datum van ventilatie op het waarschuwingsteken is gemerkt (zie 5.5.2.3.3 en 5.5.2.3.4), is geen document vereist.

5.5.3 Bijzondere bepalingen van toepassing op colli en voertuigen en containers met stoffen die een verstikkingsgevaar vertonen wanneer zij voor koelings- of conditioneringsdoeleinden worden gebruikt (zoals droogijs (UN 1845) of stikstof, sterk gekoeld, vloeibaar (UN 1977) of argon, sterk gekoeld, vloeibaar (UN 1951))

5.5.3.1 Toepassingsgebied

- 5.5.3.1.1 Deze sectie is niet van toepassing op stoffen die voor koelings- of conditioneringsdoeleinden mogen worden gebruikt wanneer zij als zending gevaarlijke goederen worden vervoerd, met uitzondering van het vervoer van droogijs (UN-nr. 1845). In geval van vervoer als zending moeten deze stoffen onder de desbetreffende positie van tabel A in hoofdstuk 3.2 worden vervoerd overeenkomstig de bijbehorende vervoersvoorwaarden.

Voor UN-nr. 1845 zijn de in deze sectie vermelde vervoersvoorwaarden, met uitzondering van 5.5.3.3.1, van toepassing op allerlei soorten van vervoer, vervoer van stoffen die als koelmiddel of conditioneringsmiddel worden gebruikt, of vervoer als zending. Andere voorschriften van het ADN zijn niet van toepassing op het vervoer van UN-nr. 1845.

- 5.5.3.1.2 Deze sectie is niet van toepassing op gassen in koelingscycli.
- 5.5.3.1.3 Gevaarlijke goederen die tijdens het vervoer voor het koelen of conditioneren van tanks of MEGC's worden gebruikt, zijn niet aan de voorschriften van deze sectie onderworpen.
- 5.5.3.1.4 Voertuigen, wagens en containers met stoffen die voor koelings- of conditioneringsdoeleinden worden gebruikt omvatten zowel voertuigen, wagens en containers met stoffen die voor koelings- of conditioneringsdoeleinden worden gebruikt binnen colli als voertuigen, wagens en containers met onverpakte stoffen die voor koelings- of conditioneringsdoeleinden worden gebruikt.

5.5.3.1.5 De subparagrafen 5.5.3.6 en 5.5.3.7 zijn uitsluitend van toepassing wanneer er in het voertuig, de wagen of de container sprake is van feitelijk verstikkingsgevaar. Het is aan de betrokken deelnemers om dit gevaar te beoordelen, met inachtneming van de gevaren verbonden aan de stoffen die voor koelings- of conditioneringsdoeleinden worden gebruikt, de hoeveelheid van de vervoerde stof, de duur van de reis, de te gebruiken soorten omsluiting en de grenswaarden voor gasconcentraties zoals vermeld in de opmerking bij 5.5.3.3.3.

5.5.3.2 Algemeen

5.5.3.2.1 Voertuigen, wagens en containers met stoffen die tijdens het vervoer voor koelings- of conditioneringsdoeleinden (anders dan gassing) worden gebruikt, zijn aan geen enkele bepaling van het ADN anders dan die van deze sectie onderworpen.

5.5.3.2.2 Wanneer gevaarlijke goederen worden geladen in voertuigen, wagens of containers met stoffen die voor koelings- of conditioneringsdoeleinden worden gebruikt, zijn alle bepalingen van het ADN betreffende deze gevaarlijke goederen van toepassing, naast de voorschriften van deze sectie.

5.5.3.2.3 *(Gereserveerd)*

5.5.3.2.4 Personen die betrokken zijn bij de behandeling of het vervoer van voertuigen, wagens en containers met stoffen die voor koelings- of conditioneringsdoeleinden worden gebruikt, moeten onderricht hebben genoten passend bij hun verantwoordelijkheden.

5.5.3.3 Colli die een koel- of conditioneringsmiddel bevatten

5.5.3.3.1 Verpakte gevaarlijke goederen waarvoor koeling of conditionering vereist is en waaraan verpakkingsinstructie P203, P620, P650, P800, P901 of P904 van subsectie 4.1.4.1 van het ADR is toegekend, moeten voldoen aan de relevante voorschriften van die verpakkingsinstructie.

5.5.3.3.2 Voor verpakte gevaarlijke goederen waarvoor koeling of conditionering vereist is en waaraan andere verpakkingsinstructies zijn toegekend, moeten de colli in staat zijn zeer lage temperaturen te weerstaan, en ook mogen zij niet worden aangetast of aanmerkelijk worden verzwakt door het koel- of conditioneringsmiddel. De colli moeten ontworpen en geconstrueerd zijn om het vrijkomen van gas mogelijk te maken teneinde te verhinderen dat er een drukopbouw plaatsvindt die de verpakking zou kunnen doen barsten. De gevaarlijke goederen moeten zodanig worden verpakt dat verplaatsing na het verdwijnen van alle koel- of conditioneringsmiddelen verhinderd wordt.

5.5.3.3.3 Colli die een koelings- of conditioneringsmiddel bevatten, moeten worden vervoerd in goed geventileerde voertuigen, wagens en containers. Kenmerking overeenkomstig 5.5.3.6 is in dit geval niet van toepassing.

Ventilatie is niet vereist maar kenmerking overeenkomstig 5.5.3.6 is wel vereist, wanneer:

- het laadcompartiment uit geïsoleerde, gekoelde of mechanisch gekoelde apparatuur bestaat, bijvoorbeeld zoals gedefinieerd in de Overeenkomst inzake het internationaal vervoer van aan bederf onderhevige levensmiddelen en het gebruik van speciale vervoermiddelen bij dit vervoer (ATP), en gescheiden is van de bestuurderscabine;
- met betrekking tot voertuigen wordt voorkomen dat gas vanuit het laadcompartiment naar de bestuurderscabine ontsnapt.

Opmerking: *In dit verband houdt "goed geventileerd" in dat er sprake is van een atmosfeer waarin de concentratie koolstofdioxide lager is dan 0,5 vol.-% en de concentratie zuurstof hoger is dan 19,5 vol.-%.*

5.5.3.4 Kenmerking van colli die een koel- of conditioneringsmiddel bevatten

5.5.3.4.1 Colli met gevaarlijke goederen die voor koeling of conditionering worden gebruikt, moeten van een kenmerking zijn voorzien bestaande uit de naam van die gevaarlijke goederen zoals aangegeven in kolom (2) van tabel A, hoofdstuk 3.2, gevolgd door de woorden "ALS KOELMIDDEL" of "ALS CONDITIONERINGSMIDDEL", naar gelang van het geval, in een officiële taal van het land van herkomst en tevens, indien die taal niet het Engels, Frans of Duits is, in het Engels, Frans of Duits, tenzij overeenkomsten tussen de bij het vervoersproces betrokken landen anders bepalen.

5.5.3.4.2 De merktekens moeten duurzaam en leesbaar zijn en worden aangebracht op een zodanige plaats en in een zodanig formaat in verhouding tot het collo dat zij duidelijk zichtbaar zijn.

5.5.3.5 Voertuigen, wagens en containers die onverpakt droogijs bevatten

5.5.3.5.1 Indien droogijs in onverpakte vorm wordt gebruikt, mag dit niet rechtstreeks in contact komen met de metalen structuur van het voertuig of de container om verbrossing van het metaal te voorkomen. Er moeten

maatregelen worden genomen om het droogijs adequaat van het voertuig of de container te isoleren door te voorzien in een tussenruimte van ten minste 30 mm (bijv. door het gebruik van geschikte materialen die slechte warmtegeleiders zijn, zoals houten planken, pallets, enz.).

5.5.3.5.2 Indien droogijs rond colli wordt geplaatst, moeten maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat de colli tijdens het vervoer op hun oorspronkelijke positie blijven nadat het droogijs is verdwenen.

5.5.3.6 Kenmerking van voertuigen, wagens en containers

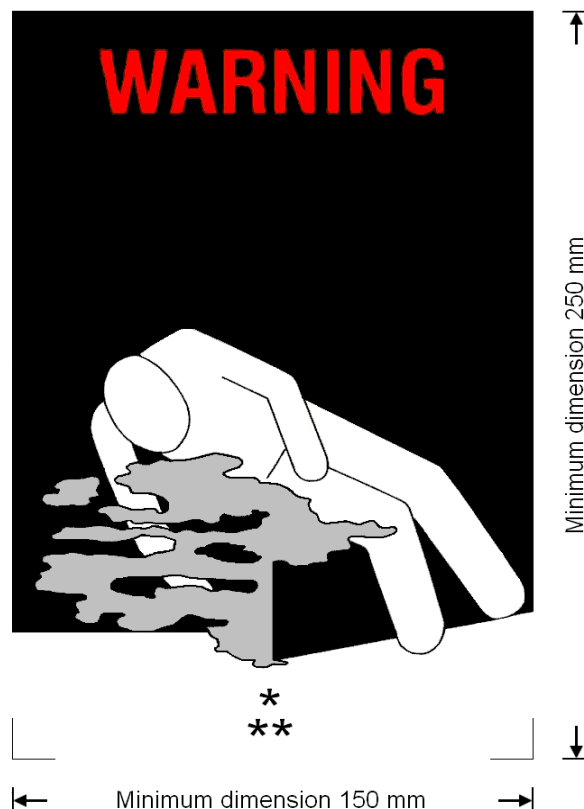
5.5.3.6.1 Niet goed geventileerde voertuigen, wagens en containers met gevaarlijke goederen die voor koelings- of conditioneringsdoeleinden worden gebruikt, moeten van een kenmerking zijn voorzien in de vorm van een waarschuwingsteken als aangegeven in 5.5.3.6.2, dat op elk punt van toegang is aangebracht op een plaats waar het gemakkelijk kan worden gezien door personen die het voertuig, de wagen of de container openen of betreden. Deze kenmerking moet op het voertuig, de wagen of de container aanwezig blijven totdat aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) het voertuig, de wagen of de container is geventileerd om schadelijke concentraties van het koel- of conditioneringsmiddel te verwijderen; en
- b) de gekoelde of geconditioneerde goederen zijn gelost.

Zolang het voertuig, de wagen of de container is gekenmerkt, moeten de nodige voorzorgsmaatregelen worden getroffen alvorens het voertuig, de wagen of de container te betreden. De noodzaak van ventilatie via de laaddeuren of andere middelen (b.v. mechanische ventilatie) moet worden geëvalueerd en opgenomen in de opleiding van de betrokken personen.

5.5.3.6.2 Voor het waarschuwingsteken moet het model worden gebruikt zoals weergegeven in figuur 5.5.3.6.2.

Figuur 5.5.3.6.2

Waarschuwingsteken voor voertuigen en containers met koel- of conditioneringsmiddelen

* Voeg de naam van het koel- of conditioneringsmiddel in zoals vermeld in kolom (2) van tabel A van

hoofdstuk 3.2. Voor de naam moeten hoofdletters worden gebruikt die alle op één regel staan en ten minste 25 mm hoog zijn. Als de juiste vervoersnaam te lang is voor de beschikbare ruimte, mogen de letters worden verkleind tot de maximale grootte die wel op één regel past. Voorbeeld: "KOOLDIOXIDE, VAST".

- ** Voeg naar gelang van toepassing de woorden "ALS KOELMIDDEL" of "ALS CONDITIONERINGSMIDDEL" in. Hiervoor moeten hoofdletters worden gebruikt die alle op één regel staan en ten minste 25 mm hoog zijn.

Het kenmerk moet rechthoekig zijn, minimaal 150 mm breed en 250 mm hoog, en voorzien van het woord "WAARSCHUWING" in rode of zwarte letters met een hoogte van ten minste 25 mm. Waar geen afmetingen zijn aangegeven, moten alle kenmerken bij benadering in verhouding zijn tot de getoonde kenmerken.

Het woord "WAARSCHUWING" en de woorden "ALS KOELMIDDEL" of "ALS CONDITIONERINGSMIDDEL", naar gelang van toepassing, moeten in een officiële taal van het land van herkomst zijn aangegeven en tevens, indien die taal niet het Engels, Frans of Duits is, in het Engels, Frans of Duits, tenzij overeenkomsten tussen de bij het vervoer betrokken landen anders bepalen.

5.5.3.7 Documentatie

5.5.3.7.1 Documenten (zoals een cognossement, een vrachtilijst of een CMR/CIM/CMNI-vrachtbrief) in verband met het vervoer van gekoelde of geconditioneerde voertuigen, wagens of containers die stoffen bevatten of hebben bevat die voor koelings- of conditioneringsdoeleinden worden gebruikt en vóór het vervoer niet volledig zijn geventileerd, moeten de volgende informatie bevatten:

- a) het UN-nummer, voorafgegaan door de letters "UN"; en
- b) de naam als vermeld in kolom (2) van tabel A, hoofdstuk 3.2, gevolgd door de woorden "ALS KOELMIDDEL" of "ALS CONDITIONERINGSMIDDEL", naar gelang van het geval, in een officiële taal van het land van herkomst en tevens, indien die taal niet het Engels, Frans of Duits is, in het Engels, Frans of Duits, tenzij eventuele overeenkomsten tussen de bij het vervoersproces betrokken landen anders bepalen.

Bijvoorbeeld: UN 1845, KOOLDIOXIDE, VAST, ALS KOELMIDDEL

5.5.3.7.2 Het vervoersdocument mag eender welke vorm hebben, op voorwaarde dat het de informatie bevat als voorgeschreven in 5.5.3.7.1. Deze informatie moet gemakkelijk te identificeren, leesbaar en duurzaam zijn.